

308445 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 2 జెన్నవట్టణము 1915 సం॥ మే నెల 4 వ తేది మంగళవారము No. 29
సంపుటము. ౨. రాక్షస నామ సంవత్సర అధిక వైశాఖ మాస బహుళ శంక మిక్కిలి. సంచిక ౨౯

గమనింపుడు

నాణ్యమైన మద్రాస్ ట్రిల్లువర్లు 1-కి రు 1-0-0
చలువచేసిన డిటమెన వలబనియను 1-కి రు 0-2-0
మేజోర్లు జత 3 ఆటాలు మొదలు రు 1-4-0 వరకు
రకంవారి గలపు. నాణ్యమైన, 4 ప్రాపులు 3 ఆటలతో శం
కరాధరణం మేళకర్తల హోస్టలియం ఒక సంవత్సరం
గారంటీతో రు 17-0-0. టైసికల్ ఏటైల్లు ట్యూబులు మావద్ద
అతి సరసము.
క్రాత్తైసికల్ ఏటైల్లతో నై నా 1-కి క్రయం రు 66-0-0
,, ,, వాకరకం టైల్లతో 1-కి ,, రు 55-0-0
గురువులేక నేహోస్టలియం వాయించ నేర్పు పుస్తకం 3-0-0
మద్రాస్ ట్రిల్లు సప్లయింగ్ ఏజెంట్.
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన
ప్రయత్నము తగ్గి నుంపుడు.
శ్రేకుమానులు.
గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలవయే.
అట్టి కలపకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రూకతగా నుండిన
చాలాభాగము కలదు. వేయేల, మావద్ద గృహమునకు కావల
సిన రంగూను శ్రేకు కలప చిప్ప కిటికీలనుంచి దూలములువరకు
పనివచ్చు అన్నిరకములు; కమ్ములు, వానములు, బల్లలు,
దూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా దొరకును.
ఆర్. యం. ఆర్. బుబ్బు.
స్టీలుమార్కు పలకలు. రీఫర్బర్లు మొదలుగాగల
వన్ని మరియితర మార్కుల పయన్న మద్రాసు ధరకంటె
తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బుదరు గుంటూరు, బాపట్ల
తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకానున్న
మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామిర్యము; రయిలుగార్జీలు
తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.
ఆచంట ను బృహద్రాయుడుగారు.
కంట్రాక్టర్లు, కల్పనర్తకులు, కాకినాడ.

సూతనముగా వచ్చి యున్నది.
బీట్ ఆల్ వాచ్.
ప్రసిద్ధమైన యింజన్ మార్కుగలది
పేరుపొందిన లీరుపనితో చేయబడినది
తలమీదుననే లీగముకూడా వున్నది.
ఒకముందర మైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమై
నది. దాని కారణముచేతనే యెబ్బహం
మానములేదు. ఒక మానము లు
కన్నా పెడియారముయొక్క పనిని
చూచి సంతోషించండి.
సుందరమైన వాచి గొలుసు లేక సుందరమైన
వాచి పెట్టెసమేతము వెల రు. 2-12 0 మాత్రము.
బి. ఆర్. వెంకటరమణ
అండ్ కంపెనీ
నెం. 7. కోపే వెంకటాచలయ్యర్ సందు,
మద్రాసు.
22 వ స్ట్రెగల (సవరము) బంగారు,
(ఇందుకు పూచీపడగలము)
గెజల్ నాగర
జ
14 సవరము యెత్తు
వెల రు. 30-8-0.
మరియు వివిధములగు బంగారునగలు, నెండినగలు, రాళ్లు
చెక్కిననగలు, మున్నగునవి ఈక్రింద పేర్కొన్న వర్తకులవద్ద
కొరకును. కోరువాడికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును.
సవరక ఇండియా జానలరీ మ్యూసుమార్కెటింగ్ కంపెనీ,
487, టంకనాలపేటి, సామకూరుపేట, మదర్రాసు.
The Southern India
Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.
ప్రపంచ చరిత్ర.
ఇదిగతకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.
ఇందున్న దేశముల చరిత్రయు సులభముగు
భాషలో తగిన పటములతో కథలవలె వ్రాసిన
గును. చందాపద్ధతి సువత్సరమునకు రమారమి
600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0.
(ప్రోప్రీజిత్ సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సువ
త్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
వలయువారు:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు
చింతాడిపేట, మద్రాసు.
పచ్చకమ్మారము వెల రు. 1-0-0
కుంతుమ పువ్వు ,, సరించి 80 పాన్లు
గోరోజనము ,, అధికారేతరులకు
కన్నాది ,,
అయ్యతంజనం డిపో 6.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదిసంచిక! సంవత్సరాదిసంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదిసంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు
విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ
చరిత్ర, సవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధరణము, యోగసిద్ధ, ధీరాధాన,
మహావ్యూహ, ఈశ్వరమోక్షాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర
మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము
సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింకొందివిషయములతో
ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుస్సీ, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ
పూర్వాములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబల
ము వాటిపటములు; 5 దుర్భలగు నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యము
ల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8
యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయ
ములను వెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వ
ముగ నుండగలదు. పెద్దయోగ్యతయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవ
త్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి
రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

సోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.
యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును)
దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. అలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును.
దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

గెజల్ నాగర
జ
14 సవరము యెత్తు
వెల రు. 30-8-0.
మరియు వివిధములగు బంగారునగలు, నెండినగలు, రాళ్లు
చెక్కిననగలు, మున్నగునవి ఈక్రింద పేర్కొన్న వర్తకులవద్ద
కొరకును. కోరువాడికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును.
సవరక ఇండియా జానలరీ మ్యూసుమార్కెటింగ్ కంపెనీ,
487, టంకనాలపేటి, సామకూరుపేట, మదర్రాసు.
The Southern India
Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.
ప్రపంచ చరిత్ర.
ఇదిగతకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.
ఇందున్న దేశముల చరిత్రయు సులభముగు
భాషలో తగిన పటములతో కథలవలె వ్రాసిన
గును. చందాపద్ధతి సువత్సరమునకు రమారమి
600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0.
(ప్రోప్రీజిత్ సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సువ
త్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.
వలయువారు:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు
చింతాడిపేట, మద్రాసు.
పచ్చకమ్మారము వెల రు. 1-0-0
కుంతుమ పువ్వు ,, సరించి 80 పాన్లు
గోరోజనము ,, అధికారేతరులకు
కన్నాది ,,
అయ్యతంజనం డిపో 6.

21వ చెన్నరాష్ట్ర యమహాసభ.

ఈదినము నెల్లూరులో సమావేశ మగుట.

సభాభ్యుదయ చరణానామము.

నేటి దినము నెల్లూరులో సమావేశమైన 21వ చెన్నరాష్ట్ర యమహాసభకు అగ్రాధ్యక్షులు గౌరవనీయులగు రావు బహదూరు బయ్య వరసింహేశ్వర శర్మగారి ప్రారంభోపన్యాసములలో కొన్ని ముఖ్యాంశముల నీక్రింద ప్రకటించుచున్నాము:—

సహృదయ నియంత్రణ, మహాజనలారా!

నాకీరాష్ట్రీయసభాభ్యుత్థ పదవిసోపాంగి నాయకుల మీ కున్న విశ్వాసమును వెల్లడించుచున్న కడుంగడు కృతజ్ఞుడను. నాజీవితమున దీనిని ధన్యతమమైనది. నాకు మీరు చేసిన గౌరవమునకు బదులుగా నామాతృదేశమును భక్తిశ్రద్ధలతో నేమిచేయుటయు యత్నించెదనని వచించుచున్నాను.

కడవివశత్వము మనము కావేరవదియొద్దను సమావేశమయిపెట్టుట గా॥ న్యాయమూర్తి నుండరం ఆచార్యులు, సంయుక్తరాష్ట్రీయమును గంగాప్రసాదవర్మ, లోకమాన్యకు గోఖలే మొదలగువారు పరమపదవిజేంది మన దేశభాంధవ సమితిలో గొప్పగొలుసుగలుగజేసిరి. మనదేశ మంతటితో ముగియలేదు. యదృశ్య లోకమునంతయు దేశభాంధవులని యిది. మనపరాక్రమవంతులగు దేశీయులు తమ రక్షణసాహసులచే రమణీయమగు స్థానికదేశమును, అంధకారబంధురమగు ఆఫ్రికాను, ధృఢముండు మెసపటోమియా మైదానములను పరివ్రంజితుల చేయుచున్నార. దయాపరిపూర్ణుడగు దేవుడు ఇంగ్లాండు, ఇండియాదేశములకు సామీప్య భాంధవ్య మేర్పరచి ఒకకొకరు సహాయభూతులగుట బోధించుచున్నాడు. మనము బ్రిటిషుగాలికి తీర్చవలసిన బుర్రులు తెన్ను. కడవివశత్వమును బ్రిటిషు సింహాసనమునెడ మనకొంత రాజభక్తిగలదో చూడగలిగితిమి. మనకుపకారలయెడ నెంత వాత్సల్యముగలదో నిరూపించబడినది. స్వస్థ భిన్నాభిప్రాయములండిన ఈయదృశ్య పాలకులయొక్కయు పాలితులయొక్కయు మున్నగు సామాన్యవివక్షణికులవలన గలిసి నేనీనది. మన స్వాతంత్ర్యగౌరవములను గాపాడుకొనుటకు ఇంగ్లాండుతో మరలొకటియైన సంబంధము నభిలషించుచున్నాము. హిందూదేశము దళహతశక్తియుగం దొకరికితీసిపోదు. హైందవులకు తగిన యవకాశ ముండేనేని బుద్ధి బల సంపదయందు వెనుకబడదు. లోకమున దేశభక్తినియైన పులిస్తెర్పించి హిందూదేశము తనయుత్తమోత్తమత్వమును ప్రకటింపగలదు. ఇంగ్లాండు దిండియాల భావిసంబంధ మి క ముందు భిన్నభిప్రాయములండిన మహాకీంపబడునని రాజ్యకార్య ధురంధరులు వాత్సల్యమున్నార. ఆలోచనాపరులు, వికీవాచకులు, జాగరూకులు, సంకల్పాత్ములు, విరక్తులు, అమితవాదులు, వీరువారనశేల, అందును అతలతోగూడియున్నారు.

ప్రతిభావక్తులు, సంబంధిత మనస్కులు, దురహంకారులు మనవారందరికీకూడె సంయుక్తరాష్ట్రీయులకు కార్యనిర్వాహకసభ నొసంగకుండ జేయగలిగిరి. మూలమింతో సంస్కరణములు హైందవుల యచిత తృప్తిల ననేక వత్సరములకంటె దృఢపరిణామయ్యె, ఇటువంటి కష్టదినములలో దేశమును కాంతిభూమియై ముగిసిన రాజ్యపరిపాలనాపద్ధతియే దార్శనిక మయినదనియు, ఇప్పుడు తిరిగి మార్పులకు కొరకు మనకంతమరియు వీరు వాదించుచున్నారు. కాని యీదేశమును వాలించుచున్న యంగ్లేజీయుల ప్రయోజకత్వవలనగాని, వారుకలుగజేయు భయపరులగాని ప్రజలు రాజభక్తి పూరితులయి యుండలేరు. బ్రిటిషుప్రజలు న్యాయప్రియులనియు, స్వాతంత్ర్యేచ్ఛగలవారనియు, వారిచేతిక్రింద హిందూదేశము కాంతిభూమి నవలంబించి అన్నికష్టములను దీర్చుకొనగలదనియు అను నమ్మకము ప్రస్తుతపు అనుత్పత్తి ప్రయోగములకు మూలకారణము వారెంతభయమును పుట్టించినా దేశము సంగ్రహములకు బూగ్యము యేదనను మూలకారణము వారెంతభయమునందెను సంగతిని ఆ ఆకాంతిదృష్టములు దేశీయవారు. అనేక దురభిప్రాయసభావులపైపడే మధురతమ విద్యాధికులే బ్రిటిషుయులకు బాతులయిన వారి యిప్పుడు ప్రపరమపదవిన పరిపాలకు మూలవిధానమును కొనినట్లులేదు. విద్యాధికుల విషయమును జ్ఞప్తియందుకొని ప్రజలను ప్రభాగీకారమునకు వివేచిత రాజభక్తియే సామాన్యమైతము వీరు చేపట్టినట్లు భిక్షకారణమును అంతయును సరి

న్నది. జనభావశక్తియొక్క రాజభక్తిని బాటింపక అన్ని సంఖ్యాకులయొక్క అహితత్వమును ఒకశక్తిగా గల్పించుకొని, ప్రస్తుత రాజ్యపాలనాపద్ధతి నే నిరస్థాయిగా జేయవలయునని ఈ ప్రతిపాతకుల సంకల్పముకాన మనకొకలు, ఆశలు ఎట్టివో కొంచెము చెప్పవలసియున్నది.

చెన్నరాజధానియందు బ్రిటిషుప్రభుత్వము పాడుకొని 118 సంవత్సరము లయినది. మనరాజధానియొక్క ధనము, వైశిష్యము ఈ సామ్రాజ్యమును స్థాపించుటలో నెంతో సహాయపడిరి. 1857వ సేపాయికలహములలో మనము చెదరక ప్రభుభక్తి గలవారమయియుంటిమి. ఈ ప్రస్తుతపు యదృశ్యము మనభక్తి అనేక విధముల బ్రకటింపబడినది. ఈ యదృశ్యములలో గవర్న మెంటువారు చేసినవియును చల్లగా కొండలయందు నివాస మేర్పరచుకొనుటయే మనరాజభక్తికి నిరూపమాన నిదర్శనము. మన రాజధానియొక్క వైశిష్యము 1,42,300 చదరపుమైళ్లు. గ్రేటుబ్రిటను వైశిష్యము 1,21,688 మైళ్లుమాత్రమే. మన జనసంఖ్యయు, గ్రేటుబ్రిటను సంఖ్యయు 4 కోట్ల 10 లక్షలు. మనదేశమును ఫలవంతము చేయు మహానడలును, 1250 మైళ్ల సముద్రతీరమును కలుపుచున్న పూర్వ నాగరికతగలవారమయి సారస్వతమండేమి, కళింధయందేమి, కిల్మలయందేమి, వాల్జియందేమి యొన్న తిని జేందితిమి. కానిగడచిన 118 సం॥ నుండియు రాజ్యాంగమంతయు బ్రిటిషువారిచేతిలోనే బెట్టుకొనిరి. ఇప్పుడు మనస్థితి యెట్లున్నదో కొంచెము వినుడు.

యదృశ్యత్రిగల జాతులు వైశిష్యములో జేర్చుకొనుటకులేదు. గొప్ప భూస్వాముల సంకల్పివారికి సంయతము వైశిష్యమునం దున్నతోద్యోగములు నేరేధము. స్వదేశీయ వైశిష్య నాయకుల మను గర్వమును భారత తాపనలు పొందజాలరు గదా! మారు సంవత్సరములకు పయిగా ప్రభుభక్తి పరాయణులమయి యున్నాము. ఒక్క వాలంటియరపటాలము నయిన నేర్పటచుటకు నోమును మనము నోచుకొనలేదు. ఈ దీర్ఘకాలివయిగా మనము వైశిష్యములో జేరుట కనుపయోగులను గా జేసినది. చెన్నపురి పటాలములు ఎత్తిజేయబడినవి. ఒక్క ములు రయియును నిర్మించుటకుగాని, ఒక్క పెద్దవంతెన గట్టుటకుగాని, ఒక్క ఆకట్టు కట్టుటకుగాని మనము పనికిరానివార మయితిమి. ఓడవ్యాపారము మనచేతినుండి ఎప్పుడో తప్పి పోయినది. పెద్దకర్మాగారముల నిర్మించి వ్యాపారము చేయువారు చెప్పుబడుచున్నది. వ్యాపారము వ్యాపారములో మన మెచ్చట పడియున్నదియు జేప్ప నవానశ్యకము. దక్షిణ ఇండియా ప్రజల తీర్ణబుద్ధికాలము సావస్థతమందుగాని, ప్రకృతి కాస్త్రానీయమున కిప్పుడెప్పుడో కొద్దిగా ఏర్పాటులు చేయువడినది విద్యా శాఖ యందున్నతోద్యోగము లెల్ల తెల్లవారి కమర్చి పట్టుబడినవి. భారత భండపు భావికాభివృద్ధి స్వదేశీయ ప్రభావశక్తులకు వృద్ధి నొందించుటయందు మాత్రమే గలదని యెవరే చెప్ప సాహసించిరేని గవర్న మెంటువారు తరగుపడెదరు. మన రాజధానిలో హైందవ ప్రాధేయతగలది తోచనీయమయి యున్నది. విద్యా శాఖకు జేందిన పెద్దఇకాస్పెక్టరులు కిందులోనేను గురువారము. బ్రిటిషుయావనలకు విశేష శ్రమలిచ్చి వారి బుద్ధిబలమును వీరురాజధానియగు చెన్నపురి వినియోగించుకొనుటకు శక్తివంతులైనా కాదనియు, స్వదేశీయులనే యిట్టి గొప్పయుద్యోగములకు తోడ్పెట్టుచునేయవలసినదనియు, మరీయవసరముగా కావలసినవచ్చినవో కొంతకాలము నట్లుజేయుని వ్రాసివచ్చి దొరలను తెప్పించి వారివలన పనులను భారతీయులకు నేర్పించి, దేశభక్తులను ఇండియా నభివృద్ధికి దీసికొని రావలసిన దనియు వనేకపర్యాయములు ప్రభువులకు నివేదించబడినను లాభము లేదాయెను. ఎక్కువశ్రమలిచ్చి తెచ్చిన దొరలను తెప్పించి వారి పాండిత్యప్రతాపమువలన గొప్పకీర్తిని గడించి మన జ్ఞానబోధిని ప్రకాశింప జేసివదియు లేదు. సినిమా, బ్యాడ్మింటన్, బాల్, చాలవటకంపు నితరశాఖలలో మనకు ప్రాణలేదని తెల్ల వారిచే నియమించుచున్నారు.

దక్షిణహిందూస్థానమందలి మగములు రాజధానికి గానల సేవ గడ్డను నేయుటయే గాక యితరరాష్ట్రములకును పూర్వ మెగుమతి చేయుచుండెను. ఇప్పుడో దిగుమతి గడ్డమిదనే మన మార్ధపదవలసివచ్చినది. మనయింద్రులగాని, వ్యాపా

రమునకుగాని కావలసిన ఒక్క గుండునూదిన, ఒక్కచావును, ఒక్క నెన్నును, ఒక్క కాగితమును చేయలేకపోతిమి. ఇది న్నియు దిగుమతిచేసికొనవలసినదేగాదా? సాంకేతికవిద్యలయములు మనకు లేవు. ఇట్టినితిని జూచి మన మొకప్పుడంతపులయితిమేని తొందరపడి లాభములేదనియు, మనముగొప్ప గొప్ప జీవన వ్యాపారముల కన్నట్లనునీయు, కాలమును యుగయుగాంతరములచే నెత్తుటకు నేర్చుకొనిన మనము సావకాశముగా నభివృద్ధి నొందవలసియున్నామనియు చెప్పుబడుచున్నాము.

ఒక సాదృశ్యము.

జపానుదేశము వైశిష్యమునందును, జనసంఖ్యయందును చెన్నరాజధానిని బోలియున్నది. జపాను ప్రాధికారములు. మతాచార్యులవలన మనల బోలియుండును. 1850లో ఆదేశపు టాదాయము మన రాజధానివలెనే 7 కోట్లరూపాయలు. 1913-14 లో 80 కోట్లు. మన ఆదాయ మిప్పుడు 18 కోట్లమాత్రమే. ఆస్ట్రేలియా ప్రజలు 40 లక్షలమంది. ఆదాయము 1850 లో 1 కోట్లరూపాయలు. ఇప్పుడప్పుడో 80 కోట్లు. కానడ ప్రజలు 70 లక్షలు. 1850 లో ఆదాయము 1 కోట్ల 10 లక్షలు. 1906 లో 25 కోట్లు. ఇప్పుడో 50 కోట్లుమించినది. దక్షిణాఫ్రికా జనసంఖ్య 60 లక్షలు. ఇందులో యూరోపియనులు నూటి కిద్దరయిన శేరి.

1850 లో ఆదాయము 50 లక్షలు. ఇప్పుడు 27 కోట్ల రూపాయలు. ఈవ్యత్యాసములకు గారణంజేమి? మనము బుద్ధియుండు, పరిశ్రమయునందు, నీతియుండు, సజ్జనత్వయుండు, వైదేశీయులవారిలో బోల్చిన బహుతక్కువ స్థితియుండయిన నుండవలయును, లేదా యితర కారణములయిన గనపడవలయును. బ్రిటిషుపరిపాలన లింతవరకును ఇండియాదేశపు ప్రజలు రాజభక్తిని గలవారని పూర్వముగా నమ్మినట్లు లేదు. అనేక కారణాంతరములవలన వారి చేతిక్రింద మన మున్నాముగాని కష్టనీతిలో మనలను నమ్మటకువలసినదని ఇప్పుటికినివారిలో బుద్ధిమంతుల యభిప్రాయము సులభమయియున్నది. సిపాయికల హమలు సామాన్య మాధవజనులలో రాజభక్తిలేమిచే వారి నమ్మటకువలసినదను దృఢవిశ్వాసము పాలకులకు గలిగించెను అందుచే ఇంగ్లేషువిద్యను నేర్చుటవలనజనులకు ప్రభుత్వమువారి దయా దార్యములను బోధించి దేశమును కాంతిభూమిజేయుల విద్యాధికులను సృష్టించుటఅప్పుడవసర మైనది. కాని ఇంగ్లేషు చదువు నేర్చినవారు తమ విద్యాధిక్యతకును, ఆత్మగౌరవమునకును దగినట్లు యున్నతోద్యోగములనిచ్చి పరిపాలనాపద్ధతిని మార్పు చేసి కొరవప్పుడు ప్రభుత్వమునెటు వోగలు వీరి అనుమానాస్పనులుగా జూడ మొదటిది మూలకరణలే ప్రభుభక్తిపరాయణులనియు విద్యారంతులే ఆ రాజుకు లనియు చూచుచున్నారు. అనేక సం॥ లధికారానుభవముల ననుభవించి తమస్వశక్తిలో నమ్మకమును విశ్వాసముగలవారు ఎట్టిమాన్యుల కయిన ప్రతిభుటించుటలో వింతయేమియులేదు. బ్రిటిషుపరిపాలకులను మనవ్యూహాశ్రులే యగుటవలన నేమిమనచేయలూనినను ఆపనివలన తమ మాతృదేశమున కెట్టి లాభపప్తములు గలవో ముందుగా నాలోచించెదను. ఆ ఇంగ్లాండు పరిశ్రమలయొక్క లాభమును, ఇంగ్లేషుయావనములు గొప్పగొప్పయుద్యోగములనుండియా దేశములో నెల్లప్పుడనుభవించగల మార్గమును నిరంతరము వారు మనస్సునందుంచుకొనెదరు.

న్యాయము, విశాలదృష్టితో గూడిన రాజ్యకార్య ధురంధరత్వము ఇప్పుడు మాతనరాజ్యాంగనిర్మాణ మనవరమని యిట్లొపించుచున్నది. ఈపాలకులు వారిని బాటింపజాలరు. బలహీనమయిన బెల్జియము దేశములో బలవంతమయిన జర్మనీ చేసిన సుమన్యూత్వములీదేశమందును జలగతుండనుండవలయుననివో హిందూదేశ సంరక్షణ నిర్మాణయంత్రము పునఃసృష్టి నొందవలయును. దేశభక్తిలే పరదేశ శత్రువులనుండి తమ స్వదేశమును గాపాడుకొను భారమును వహింపక తీరదు. వైశిష్యము సమితముగా తెల్లవారివలన వృద్ధిచేయుటకు ధనముండదు. కాన ఈదేశముయొక్క య ఈబ్రిటిషుసామ్రాజ్యముయొక్క యు సంరక్షణముకొరకయి హైందవులయందెక్కువ విశ్వాస గౌరవముల నుంచి వారిని కావలసినంతమందిని వైశిష్యములో జేర్చక తప్పదు. వారి జాతీయ వైశిష్య గోరమును తిరిగి పులిస్తేపవలయును. పెద్ద వైశిష్యగొప్పములు వారికి నిరాటంకముగా నొసంగవలయును. బ్రిటిషువారి మనంబులలో ఈ యదృశ్యమందింత నిరుపమానమయిన రాజభక్తి జాపబడినను యింక ఆపనమ్మకము లుండినవో పుజుం పాలకులలో నికముందు రాజ్యపాలనమందెట్లు సహాయపడ గలుగుదురో చెప్పుజాలను. ఇక దేశభివృద్ధియు నుండను.

అన్యదేశపు పరిపాలనము యొక్క ముఖ్యోద్దేశ మెల్లప్పుడు తక్కువ పన్నులను విధించుటవలన పుజలలో కాంతిభంగము నొందింపకుండుటయయి యుండును.

విద్య, ఆరోగ్యభివృద్ధిలకు మరలయితర యవసరకార్యములకు
ను ధనమత్వరసముగా అప్పు తీసికొనవలసియున్నను వారు
తీసికొనక, వారిపై వ్యయమును, వారిరాజ్యపాలనా వసరములకు
గావలసివచ్చినట్లయితే పన్నులను విధించి జరులతో నసంతృప్తి
కలుగజేసినట్లయితే తమరాజ్యమును గాపాడుకొనుచుందురు. జాతీయ
ఋణమును పెరుగనియ్యదు. తమవైద్యులందరి నిపుణులు
సేవకయి ఎంతి వ్యయము జేయుననకు జేయుదురు. వారి
యద్యోగియులకు ఎంతపెచ్చయిన జీతములనయిన నవలీలగా
నొసంగుదురు కాని వైద్యసహాయముకొనుట, ఆరోగ్యభివృద్ధి
కొరకు, విద్యకొనుట ధనవ్యయము జేయునని ప్రజాపక్షవా
దులు కోరినపుడే దార్శనిక సంక్షేమము ప్రజలమీద వేయు
పన్నులు బహుములభముగా నుండవలయునను నిర్ధారమును
పెట్టించెదరు. ఇందుకు తార్కాణమును జూపెదరు. యద్య
మునల సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగియులకు నెలపు నప్తయినను
దానకయి నప్తపూర్తి క్రిందమనరాజధానిలో కిలతుల రూపాయ
లధిక వేతనములక్రిందనొసంగబడినదిపోలీసు క్రిందవ్యయపధికము
జేయుబడినది. పెద్దపెద్దసర్వేయద్యోగియులగుదొరలను క్రొత్త
గానియోగించుటబట్టెటలోఎక్కువసామ్యపుచ్చుకొనబడినది.
కాని నూతన పాతకాలలకు సామ్యులేదనిరి. ఆరోగ్యభివృద్ధి
కేటెట నొసంగుటన మీ సంవత్సరము లేదని ఆపివేసిరి. పర
తేజముల వర్తక స్వర్ణచేత ఈ దేశము పూర్తిగా నాశము
కాగూడదనవో, తేజము భాగ్యమును వృద్ధిజేయుటకయి పరి
శ్రమలను స్థాపించుటకును, దేశీయుల యజ్ఞాసమును వాపి,
వారిని రోగములనుండి కాపాడి, వారికివై వృద్ధిజేయుట
కును, ఆర్యదేశములనుండి ధనమును వివిధగా నప్పులుచ్చుకొన
వలయునని నమ్మువారలలో నే నొకడను. జహానుజానుడు.
ఆదేశపు దేశీయులు 1848 లో 2 కోట్ల రూపాయలు,
1873 లో 10 కోట్లు, 1914 లో 875 కోట్లు ఆవసరమయిన
వ్యయము నూటికి పాటుకు 7 రూపాయలు వడ్డీయిచ్చి యయి
నను ఆర్యదేశములనుండి రయిలులకు, హాస్యకులకు,
శేవులకుట్టుటకు, కర్మాగారములకు, విద్యకు సామ్యము
జహానులో తీసికొనెదరు. జహాను ప్రభుత్వమువారు తమప్రజ
లను రానివిద్యలలో నన్యదేశీయులనిర్ణయించి వాకిలకనేచ్చు
కొనినంతవారే వారియుద్యోగములను మాన్పివేసిరి. ఆస్ట్రేలి
యా దేశమునకు 2000 లక్షలపరమము, దక్షిణాఫ్రికాకు
1000 లక్షలపరమముమాత్రమే. దేశోపయోగకార్యములకై తీ
సికొనినవ్యయములను మనమనరాను రాజధానిలోగయిలులకయి
1000 లక్షల సంవత్సరములకురకు దీసికొనినవ్యయము 2000
లక్షలపరమము, నీటిపారుదలకాలములకయి తీసికొనినమొత్త
ము 100 కోట్ల రూపాయలుమాత్రమే. 1000 సం॥ నుండి
వ్యయముజేయగా, చేయగా చెప్పవచ్చును నుచితస్థితికి తీసి
కొనరాకలిగి. వాస్తవ, తొచ్చిన హాస్యములను నిర్మించుటకు
చెప్పపురి గవర్నమెంటువారికి చేతగాక యోగ్యనిరి.
పాలపూటు డివిజన్లు రయిలును దేశముల కనుపర్చులు ఒక
రయిలుకంటె వారి కాపరి నొప్పిజేప్పిరి. నీటిపారుదల వసతు
లను గల్పించుటకయి యంతవరకు సర్వేయకారులుచేసి నిర్ధ
ముగానుంచబడిన సంకల్పముల కనేకకోట్లరూపాయలు కావ
లసియున్నవి. గవర్నమెంటువారుక నామ్మలే లే నట్లు
గవర్నముగా జేలిరి. విద్యకు ఆరోగ్యమును వృద్ధిజేయుట
కయి యంతవరకును ఫలానిదాని ప్రొక్కరలయుననిశ్చయింప
బడియుండలేదు సంవత్సరము పూర్తికాగానే ఏమయిన మిగి
లినయెడల వై పరులకు వ్యయముజేయుట కద్దు, లేనోలేదు.
ఇందు కుపకృతియైది?

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము.

ప్రస్తుతము ప్రతిరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము ఒకపెద్దజిల్లా
యందున్నది. గవర్నరుగారికి రాష్ట్రీయ పాలనమునందు
తగిన యధికార స్వాతంత్ర్యములు లేవు. రయిలు పరిపాలనము,
వర్తకవ్యాపారములు, హాస్యము, టెలిగ్రాఫులు, నీటిపారుదల
సంవిధానములు, యద్యధానములు, విద్యావిధానములు, పరి
శ్రమాభ్యుదయము మొదలగువానిలో రాష్ట్రీయపాలకులకేమి
ప్రవేశమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గలిగించరు. ఈసం
కల్పములు వారి వారి రాష్ట్రీయములలో నెంతయవసరముగా
నున్నను ఇండియా గవర్నమెంటువారి యజ్ఞయు, ధనసహ
య్యమును లేని వారేమియు చేయజాలరు. వారు అప్పును
మార్కెటులో తీసికొనకూడదు, కా న న ము ల ను వైవారి
అనుజ్ఞలేదీ చేయకూడదు. అందువలన జనులకత్యంతావసర
ములగు నిష్టయములేవియు కొనసాగుటలేదు. రాష్ట్రీయవ్యవ
హారములలో ప్రతిరాష్ట్రీయమునకు సర్వస్వాతంత్ర్యముండి,
ఆరాష్ట్రీ ప్రభుత్వమువారు ప్రజలప్రతినిధులకు కానన సభలలో
లోబడునట్లు చేసినపుడు ఈ యిబ్బందులు తీరగలవు.

విస్తృతరాజ్యాంగ సభలు.

ప్రాచీన నిబంధనల ననుసరించి నూ నవీననిబంధనల నను
సరించియును రాజ్యాంగసభలలో జరుగుచున్న కార్యక్రమ
మును బాగుగ గమనించుచున్న మేము నవీననిబంధనలన
లాభముకలదను విషయము నిర్ధారణముగచెప్పట కణుమాత్ర
మును గొంకముగాని ప్రస్తుత మా సభలలోనున్న అధికార
సభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులుచేయునని వెనుకటికలెనే ఇప్పుడు
గూడ కేవలము నిరుపయోగముగ నేయున్నదనిమాత్రము ఖండిత
ముగ చెప్పగలము. పరిపాలనా సంబంధముగు నిబంధనలను
గూర్చియు వానినిచ్చించుటకేప్పడిన విషయములగుగూర్చియు
చర్చింపదు. ఏదైన గొప్పమాపు చేయదలచినపుడే కేవలము
కార్యవిర్యాహాకసభకు సంబంధించినదను హేతువున ఆవిషయ
మునుకాననసభలోచర్చింపనేచ్చుపరు. అవిర్పాటురహస్య
ముగ నేనిరూపించి రాజప్రతినిధిగారికో ఇండియామంత్రిగారికో
పంపెదరు. దానివిషయమైన యంత్రప్రత్యుత్తరములు మిగి
యు వరుకునుగూడ కాననసభలో దానివిషయమై ఎట్టి సమ్మా
యిషీయును ఇచ్చుటలేదు. ఎట్టి చర్చయును జరుగగూడదు.
పిమ్మట నా విషయమున వైయధికారు లిదమిత్తమని నిశ్చ
యించిన పిమ్మట చర్చనలన ప్రయోజనములేదు. అని నిర్ణయ
పొవును. మరి 4 ఏండ్లవరకువారైన మరల దానివిషయమున
చర్చింపనున్న దాని మంచిచెడ్డలను కొంతకాలము చూడరలెను
గాని తొందరపడరాదుదురు. మన మి కాన్యవిర్యాహాకసభ
విషయములోచింతము. భారతీయులొకడు కార్యవిర్యాహాక
సభ్యుడగుట మాఖ్యుగుననియే యని మనమాలోచించుట సరి
యైనదనియే. ఈ ఏర్పాటులన దొరతమువారికి మరికొంత
బలము కలిగిన మాటయు నిశ్చయమే. కాని కొంతకాలముగు
సరికి ఎంతవైర్యకాలియుభారతీయుడైనను తానాసభలోకేవల
మనహామొదలుగ నుండినను విషయము నెటుల గ్రహింప
జాలవలెను? నేనివిషయమును అనుభవములనగాక కాస్త్రు
దృష్టిమాత్రమేచేచ్చించుచున్నాను. మిరన్యధాతలంపగూడకు
పాశ్చత్యుడగు నీవిలితునుకార్యదర్శిగా నున్నపుడు భారతీ
యును సభ్యుడుగనున్నాడని గాని భారతీయుడుకార్యదర్శిగా
నున్నపుడు పాశ్చత్యుడు సభ్యుడుగానున్నాడనిగాని తలంచి
మానమప్పటివారినితీసిచర్చింపదు. పాశ్చత్యకార్యదర్శిని భార
తీయసభ్యులకు నభిప్రాయభేదముకలిగినపుడు విషయము నితరు
లకు తెలిపెదరు. కొన్నివిషయములలో నా సభ్యునిమాట పా
టింపబడదని తలంచెదముగాక దానివలన కలిగినవై రికఫలము
నచితముగ తలంచుట కద్దు.

ఈదేశమున విద్యావంతులగువారి సంఖ్య డెన్నార్కు
గ్రీకు నార్వేదేశముల యందలి యావజ్జనసంఖ్యకన్నను ఆ
దక్షిణాఫ్రికా ఆస్ట్రేలియాదేశములందలి తెల్లవారిసంఖ్య
కన్ననుగూడ హెచ్చుగానున్నది. పాతకాలలలోచచ్చువారి
సంఖ్య సుమారు 1000-2000 ప్రతివందీపులలోని విద్యా
ర్థులసంఖ్యలో నించుమించుగ సగముండును. ఆ సంవత్సర
మున ప్రామ్మ-జర్మనీ-ఆమెరికా దేశముల లోని విద్యార్థుల
సంఖ్యకన్న తక్కిన ఆమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రముల యున్నగు
నన్ని పాశ్చత్యదేశముల విద్యార్థులసంఖ్యయును భరతఖండ
విద్యార్థుల ప్రస్తుతసంఖ్యకన్న తక్కువగా నేయుండెను.

గ్రామములయందు పంచాయితీలేక స్వపరిపాలనావిధా
నము చాలముఖ్యమైనదిగా నున్నది. మనము తెలిచివేటలందు
చాల తక్కువవార మయే భావించిననుగూడ ప్రస్తుతము,
స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య మొసగుబడిదేశములలోని ప్రజల
దేశములలో నిర్బంధించివిద్యాభాసము ప్రబలమును కలిగి
యున్న స్వపరిపాలనానైపుణ్యముకన్న మనవారుస్వపరిపాలన
మున నధికవై నైపుణ్యమునే కలిగియుండిరి. స్వపరిపాలన వాదము
నకుప్రధానబలమేమనగ నిరంకుశాధికారపరిపాలన మొకకలా
బ్దమునకువైబడి జరుపబడుచున్నను ఎట్టియంభివృత్తియును కలుగ
కుండుటయే. ప్రాచీనధర్మపరిపాలన మేర్పరపబడినపిమ్మట ప్రస్తు
తముజరుగుచున్న దానికన్న నభివృద్ధి కొంతతక్కువగా నే యుండ
గలను. కొంతకాలమువరకు చాలతక్కువగా నే యుండగలదని
గూడ నేనచెప్పగలను. ఏమనినఅభివృద్ధి కనసరమగు ధనమును
సమకూర్చుటకు దేశీయు లెచటనుగూడ సంసిద్ధులును అంగీ
కారముకలవారలుగా నుండి యుండలేదు. ఏ దొరతము
వారుగాని ప్రస్తుతమునందు జరుగుచున్న పరిపాలనావిధానము
ననుసరించి విశేష వ్యయముతోగూడిన పనులను చేసిగాని
చేయబోయిగాని ప్రజల కసంతృప్తి కలిగించుట కంగీకరింప
బోయిగాని నా కార్యమును ప్రజలే చేయవలసినవారుగా
నున్నారు. అట్లు వ్యయపరుపబడిన వ్యయమువారికంగీకరించిన
రీతిచే వ్యయపరుపబడిన దని వారికి నమ్మకము కలిగినపుడే
వారట్లు వ్యయ పరచెదరు.

వ్యవసాయము - నీటిసమస్య.

12 జిల్లాలలో నీటిపారుదల విషయమై చేయదగిన పను
లను గూర్చి పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. ఈ పనులు చేయు
టకు 442 లక్షలు కావలెను. నీటిలో పెట్టారు కర్నూలు చెంగ
లట్టు జిల్లాలలో పరిశోధనము ముగిసినది. ఇకటి పనులకు
132 లక్షలు కావలసియున్నది. ఈ విషయమైన ప్రాముఖ్యము
అంచనాలును ఇంగ్లీషు భీపు ఇంజనీరుగారి విమర్శలోనున్నవి.
కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలోని పనులకు కృష్ణా రిజర్వాయరు
కానేరమును ఇందులో చేర్చబడలేదు. తుంగభద్రపనులు
చేయుటవలన పెట్టుబడి సామ్యుకు వడ్డీయును ఖర్చులైన
కూడీరావని ఆద్రుత్తుము మానివేయబడినది. 1911-12 లో
నీటిపనుల నిమిత్తము పెట్టుబడి పెట్టిన నామ్మమిద ఇండియా
దేశ మొత్తముమీద చూడగా సగటున నూటికి 7-8-0 వంతు
ననే పంపకము వచ్చినది. చెప్పపురి రాజధానికి ప్రత్యేకముగ
చూడ 100 కి రు 10-0-0 లు పంపకము వచ్చినది. కర్నూలు
కడప కాల్యకు 65 లక్షలు పెట్టుబడిపెట్టిరి. 100 కి 66 చొప్పున
సామ్యు తిరిగి వచ్చుచున్నది. ఈ మొత్తమును చేర్చుకున్నచో
100 కి రు 8-0-0 కు వైగా పంపకము వచ్చియుండును. కాపు
దల పనులు నాకాసంచారము మాన్పగువానికగు వ్యయము
లన్నియును నప్తమంతయును పోన 1912 లో చెప్పరాజధాని
నుండి 68 లక్షలు పంపబడినవి. మొత్తము హిందూదేశము
నుండినచ్చునికర మాదాయముతో నీసామ్యు నాలగవంతు.

అంత విశేషధనము నొసంగు రాష్ట్రీయన నీటిప
నేమి పనులుచేయబడినవి. (1901-02) = (1911-12) సంగ
త్సరములకు మధ్య ఇండియా పెట్టుమొత్తముమీద నీటిపారు
దల నిమిత్తము 11 కోట్లు వ్యయపరుపబడినవి. మన రాజధాని
క్రింద. దీనిలో 1 కోటి 14 లక్షలు 100 లో 10 వ వంతు
మాత్రమే వ్యయపరుపబడినది. క్రొత్తపనులకు ప్రతిసామునను
11 లక్షలుమాత్రమే వ్యయపరుప బడుచున్నవి.

నేనిసంతకర్త మాదాయ వ్యయపట్టికను చర్చించుచు
ఇకపదాదలకు గూర్చియు నీటిపారుదలను గూర్చియు దొర
తనమువారు నమానముగ నాలోచించుటలేదని విన్నవించినందు
లకు నీటిపారుదలకు కావలసినసామ్యు సమకూర్చుటలో కష్ట
మేమియునులేదని సర్ హార్లెట్టు ఆర్టుగారునుడివరి. గోదా
వరి కృష్ణాదుల ఆనకట్టలపనులను గత శతాబ్దమునందలి కడ
పటి అర్థభాగమునవ ప్రారంభమునందే ముగింపబడినది. అది
మొదలు నీటివరకును చేసినపనులలో మేయారు డి.వి.కల్వ
పమలే పెద్దవి అట్టిచో దొరతనమువారికి డబ్బుకు వెనుక
ముందు చూడవలసిన అవసరమే లేకప్పుడు వారి యుపేక్ష
యనువక్తనే నంగీకరించుటయే యని నూచించుచున్నది.
పెట్టుబడి కూడిరాదను కారణమున తుంగభద్ర పనులుమాన్పగు
పెద్దపనులనుమానుట యాత్రముకాదాయము విషయమును
మీరు తెన్నగా నాలోచింప వలసియున్నది. అందుకు లేటు హెచ్చింపవలెను. అట్టి యకకాశముకలిగినచో
నిరంకుశాధికారులు చిత్తమునచ్చిపట్టు లేటుహెచ్చించెదరను
భయమొకటికలదుగాని అట్టిభయముకలుగకుండ మనముజాగ్ర
తపడవచ్చును. ఆ ప్రాంతివాసులు మంచిచెడ్డల నాలోచించి
హెచ్చుసామ్యునియ్యదగును. ప్రస్తుతముట్టి ఏర్పాటులన
కొంత ఇబ్బందికలిగినను ముందు కలుగనున్న లాభమునాలో
చించి ఈ ఇబ్బందికడకరాదు. హిందూదేశమునందలి నీటిపను
తిపనులనలన వచ్చుచున్నలాభమునకు మించకుండక్రొత్తపను
లను దొరతనమువారు చేయవలెననిగూడ నేనునూచించినాను.
కాన నిట్టిపద్ధతి నవలంబించి ఇండియాదొరతనమువారు నీటిపను
లకొరకు విశేష మొత్తము వ్యయముచేయుటయో రాష్ట్రీయ
దొరతనమువారు విశేష మొత్తమును బడులుపుచ్చుకొనుట
కంగీకరించుటయో చేయంతకాలమును గొప్ప గొప్ప
పనులు క్రిష్ణముగ జరుగ నేరవని నానమ్మకము.

నూతుల బావుల నీటితో వ్యవసాయము చేయుటను
గూడ మిరాలోచింపవలసియున్నది. బావినిర్మితో 1911-12
సంవత్సరమున సంయుక్తపరకాలలో 80 లక్షల 80 వేల
యకరములను పంజాబులో 80 లక్షల 40 వేల యకరములను
సాగుచేయబడెను. మన రాజధానిలో 1,442,280 యకరములు
మాత్రమే సాగుచేయబడెను. సాతాళ నూతులను ప్రవృత్తికా
వారు చేసినపని క్లాఫూపాత్రముగ నున్నదిగాన వీరివలన చాల
ఫలితము గలుగునని ప్రజలను ప్రభుత్వమువారునుగూడ విశ్వ
సింపదగును. భూమిని బాగుచేయుటకు వ్యవసాయదారులకు
బదుల్లు నిచ్చుటకు చేయబడిన కాననము ననుసరించి రివిన్యూ
పుస్తకములను వ్యవసాయక సంఘములను అధికారేతరులగు
ప్రజలను చక్కగ పరిచేయనేలేదు.

స్థానిక సభలలో సెక్యుకోలు పదవిని ప్రవేశపెట్టు
టలో చెప్పిన రాజధాని నొరతనము వారి తర
రాజధానుల ప్రభువులకంటె వేరుక జిక్కియు
న్నారు; సెక్యులూలలో వారికంటె సెక్యుల వంతుప్ర
కారము వచ్చిన కనుక చేయుచున్నాడు; సెక్యుల నికను
పెచ్చించవలయునను అభిప్రాయముగలిగియున్నారు. పశు
వుల బంధెల నొడవలని ఆనాడును ఇతర రాజధానులలో
స్థానిక సభలను చేయుచున్నది. ఈ రాజధానియందును అట్లు
చేయుట అవేషితము. స్థానిక జిల్లా సభల అధ్యక్షులుగ
ఆసదికారులు నియోగింపబడ కుండుటకు కారణమేమియు
గానము. ఆ స్థానమును అలంకరించి తత్సంబంధమునగు పూచీ
లను నిర్వహించగలవారు పంపురుగలరు. వారి పేర్లు మీకు
నోచక మానదు. బోర్డులలో సెక్యుకోలు పదవికి ప్రాబల్య
మేర్పడి జయమేలబొందు రాదోగ్రహించుట కష్టముగనున్నది.
ఏదియేటువచ్చును నిరీత కాసములకు లోబడినది.

గ్రామ స్వపరిపాలనా పద్ధతి

అర్థికతాత్పర్యము. ఇది చాల ముఖ్యమైనదియనుచు. దొరతనమునాటి పద్ధతివిషయమై యొక కావ్యము నేర్పరచి తొలుతనే కొద్దికాలము పద్ధతి. అయితే అది తన చూపుచున్న గ్రామస్వపరిపాలనా పద్ధతిని కలిగియున్నది. హెచ్చుతగ్గులు భూమి కారణమున ముఖ్యముగా లభించుచున్న గ్రామస్వపరిపాలనా పద్ధతిని అర్థికతాత్పర్యము. వ్యాయమానముల గానా శుభ్రముగానుండే ప్రజాభివృద్ధియు ప్రాముఖ్యము పడెను. పంచాయతీసభల యధీనము చేయబడగల విషయములను, అనగా, గ్రామ అడవుల సాలనము, నీటిపారుదల, ఆరోగ్యసౌకర్యము, వీరిని నిర్వహించుట, చిన్నచిన్న సివిల్ దావాలను, క్రిమినల్ దావాలను విచారించుట, వీరి నన్నింటిని ఒక్కటే గ్రామసభచే నిర్వహించగలరా? లేక, జేర్మను కానూనుల ననుసరించి జేర్మనుసభల యధీనమున దొక్కొక్క విషయమును వదలుటయు క్రమానుసారముగా నాలోచించుటలో సభిప్రాయ భేదము కలుగజేయుచున్నప్పుడు కా, తమ ఆలోచనలను వచ్చువిషయములను గమనించుట కిమిటిని నిర్ణయించుకొని గ్రామసభలకే ఇయ్యరా? సంచాయతీసభల యధీనమున నుంచడగల విషయములన్నియు గ్రామసభవారి యధీనము చేయుటకు వీలుకాదని యూహించును. రాజ్యాంగవిషయమైన ముఖ్యభివృద్ధి, వైరమును భుజిచెట్టుటకు అధికారమునుట, అధికారవారములయందు అధికారమును చెలాయించుకొనగల సీలగుటను ఎన్నుకొనుట. ఆరోగ్యవిషయక కార్యములను నిర్వహించుట, యిత్యాది విషయములలో బ్రాహ్మణీయతలనుగల సభలకే మాటచెల్లుబడిన కలిగించరాదో తెలియవచ్చును. ఇట్టి సభలను ఏర్పాటు చేసినయెడల రాజ్యాంగవిషయక ప్రమాదము సంభవించునని వాదించు ఉద్యోగము కొందరు గలరుగాన, మన యాలోచనరేఖనుట వినుగులేక పూనికతో ప్రజలనుచేయుచు అధికారమునుచాలము మొలపెట్టుకొనుచుండవలెననుచు.

పవర్లీసు సర్వీసు కమిషన్

ఈ కమిషనువారు చేయబోవు తీర్మానములకు విద్యావంతులగు భారతీయులనే లాభురతతో నెరుచుచున్నది. నేను ఆకమిషనువారి విచారణాఫలమును గురించి యిటు ప్రకాశింపజేయుటకు కారణము ఆ భారతీయులయెడ నాను సహాధ్యమములేమందుట కాదు. కాని, అట్లుచేయుటలో మనమొక ముఖ్యవిషయమును మరిచిపోవుచున్నామనుట నాయాశ్చర్యము. తనదేశము నున్నతస్థితికిలెచ్చుటకు అనుకూలమగు పద్ధతి కనుగొనుటకు వినియోగింపబడక, నిరంకుశాధికారముగల బూర్జువాలు పద్ధతిని బలపరచుటకు భారతీయుని మనశ్చక్తి వినియోగింపబడిన యెడల, అట్టి వినియోగమువలన ఫల మెల్లప్పుడును దేశాభ్యుదయమున కనుకూలముగ నుండబోదు. పవర్లీసు కమిషన్ వారి సిఫారసులకు ఫలముగ భారతీయులకు ఇక కొన్ని ఉన్నతద్యోగములు నిర్ణయింపబడవచ్చును; వారికి కొంతమాటచెల్లుబడి కలిగింపబడవచ్చును. ఇందువలన, నికొంత సంస్కరణము సులభసాధ్యము కావచ్చును. కాని, అందువలన కేవల గొప్ప లాభము సమకూరనని నాను తోచదు. అంతేమొదలు, భారతీయులకు భేదము చూపుచుండునంత పుష్కలమునకు తృప్తి పడగలగు మేలు సమకూరజాలదు. భారతీయుల పట్ల చూపుట ఆవ్యాపకము కలగజేసి, మేలుకలిగించుటకు ప్రభుత్వము కొనుదెడల, ప్రభుత్వ సభలో నిటీకల ప్రజాకేటెట్టు బడిన కానూనును దొరతనమునా రాధారముగ గొని ప్రవర్తించవచ్చును.

‘నేనేలమొను’ అని నువ్వనుకొన్నప్పుడు దొరికి సర్వీసును పొందువులందరు స్వాధీనమునకు తెచ్చుకొనవలసియున్నది. జూలనూర్వని యుద్ధమున విజయమునలె నీవిభాని భానోదయమున పరమభేదమున స్వార్థమును ఉత్తమాధమ భిన్న భావములు మున్నగునన్నియును గూడ మాయమై పోవును. అట్టిభావ అప్రతిహతుడగును. మహమ్మదీయులు కేరళము ప్రజాభ్యుత్థానమును కైగ్రహణమున ప్రజాప్రభుత్వమును చేరగ నడువనక్కరానేలేదు. ఈవీధిగా ప్రజాప్రభుత్వ సమస్యను బోధించుటగా స్వయంప్రాయము కలిగియున్నది. వీరిగితు లడమాలముగ నున్నది. కనీసపరిపాలనమునాటి సామ్రాజ్యాధీనముగ స్వపరిపాలనమును పడెనుట దూరస్థము స్వప్రభాంతికావ్యము. తన విలీనమున మనల వాంఛించు దురదృష్టవశాత్తూ దూరమునకు పంపింప బోవుచున్నాము. మహాప్రాణి మైత్ర్యము గలిగింప

వెక్కు శతాబ్దములనుండి వంత పరంపరాగతముగ అభివృద్ధి పరిభాసముచే నిండియున్నట్టియు అచిరగాలముననే యుండ భూమండలము వంతయు పరిభ్రష్టాత్మక మార్గమునను శాంతి భావమునను కను పుటకును బ్రతిమానవుడు తన యందున్న దైవ తత్త్వమును గ్రహించునట్టి యుత్తమ స్థితికి రాగలుగునట్లు చేయుటకు నద్దేవుడ బడినట్టి యుత్తమ భరతభండమునకు వ్యాయమాన సహాయమును చేయుటకు తగినవైర్యమును పుట్టుకనుండియు స్వతంత్రమునే యభ్యసించిన అంతేములకు కలుగునట్లు సర్వేశ్వరుడు వారి యాత్మలయందు ప్రవేశించి వారికి తాత్పర్యమును కలిగించునుగాక.

యువనూరు పొంపూపుస్తక భాండాగార పరంపర:—యువనూరు పొంపూపుస్తక భాండాగారము యొక్క ప్రథమగ్న వర్ణాభ్యుత్థానము, 1911 క్రీస్తుశకమున వెంకట్రామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద నిర్వహించు జన ప్రయోగ జరుపబడెను. ఏకాగ్రతలందు మహానుభావులగు సభ్యులు విచ్చేసిరి. ప్రథమమున ప్రార్థనాంజలి, పిమ్మట భాండాగార కార్యదర్శిగారగు 1911 క్రీస్తుశకమున వెంకటేశ్వర్లుగారు తమ సాంప్రదించు పుస్తకములను వివరించిరి. అందుగల సంకల్పరపు ఆదాయము రు. 78-4-0 లు అయియున్నది, ఖర్చు రు. 54-8-0 లు అయియున్నది, గాక రు. 24-0-0 లు యొన్నట్లును వివరించిరి. సదరు భాండాగారములో 1911-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ మే నెల 4-తేది

మంగళవారము.

ఇరువదియొక్కటవ రాష్ట్రీయ

సమావేశము

నేటిదినము నెల్లూరుపుర వరమున మనరాజ ధానియొక్క ఇరువదియొక్కటవ సమావేశము కూడినది. కా. రావుబహదూరు బయ్యా సరసిం హేశ్వర శర్మగారు గ్రాసనాథపత్యము నహించి నారు. కా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ ప్రతినిధులకు స్వాగతమిచ్చి నారు. ఈసమావేశమున నిరసవదినాలుగు జిల్లాల ప్రతినిధులును తెలుగువారు, అరవవారు, కన్నడలు, మలయాళులుందురు. కావున సాధారణముగా విషయము లన్నియును నాంగ్లభాష లోనే చర్చింప బడుచున్నవి. ఈయనారాను సారముగానే మనయిద్దరు గౌరవనీయ సభ్యుల యుపన్యాసములును నాంగ్లముననే రచితమయినవి. వీరు పుర యుపన్యాసముల లోను రాష్ట్రీయ సమావేశపు సాధక బాధకములు పూర్తిగా చర్చకు రాలేదు. శర్మగారు రాజ్యమును తడవలేదు. కృష్ణారావుగారు విషయము నెత్తిగొని కాంగ్రెసేల జరుగబడ వలయునో ఆకారణముల చేతనే రాష్ట్రీయ సమావేశములు జరుగవలెనని రాష్ట్రీయ సమావేశము లవసరముకానని వాదించు కొందరాంగ్లలకు ప్రత్యుత్తరమిడువారైరి. అయిన నీ దక్షిణ రాజధానిలో మనకు సంబంధించి భాషాధారమును బునాదిగాగొని యాంగ్లరాష్ట్రీయమును నిర్మితము గావలయునని యాందోళన బలముగా జరుగుచుండు సీతరుణమున నీయిద్దరాంగ్ల నాయకులు దేశ భాషా సమావేశముల ప్రశంస యే మెత్తక పోవుట ఆశ్చర్యకరము. రాష్ట్రీయసమావేశమున కధ్యక్షత నొసంగినందులకు తాము కొందర కనిష్టమగు నాంగ్లరాష్ట్రీయ ప్రశంస చెప్పుట కృతజ్ఞతకు లోపముకలుగజేయునని కా. శర్మగారు రోకవేళ తలంచిరి కాబోలును. కా. కృష్ణారావుగారికి గలకారణములేమో మేమెరుగము. వీరిననుసరించి "మనమిదివరకును చర్చలచేతను, విచరణలచేతను, తీర్మానముల చేతను మిక్కిలి మంచిపనిచేసినాము. హైందవ మానసమున బాధ్యత, దేశభక్తి, ప్రజాహితజీవన పరత్వము అంకురింపజేసినాము. హైందవవిషయములలో క్రమాభివృద్ధి నందుచుండు మగ్గుతరు బ్రిటనులో పుకొల్పి హైందవదర్శములపక్షమునను హైందవులయొకలయెడను సానుభూతిని కలిగించినాము. హైందవజాతి సర్వమైక్లియ న్యాయమైనట్టియుమార్గములనభివృద్ధియగుటకుమన ప్రయత్నములను కేంద్రీకృతముచేసి నిర్మాణమునకు బూనవలసియున్నాము. బయటిసహాయము మీదను సానుభూతిమీదను నింతకాలము మిక్కిలియొక్కవగా ననవసరముగా నాధారపడి మనబ

లమును మనశక్తులను నభివృద్ధిచేసికొనక నిలిచినారము. స్వయంసహాయము, ఆత్మవిశ్వాసము, స్వాతంత్ర్యము, దేశభక్తి, ధైర్యము, ప్రజాహిత జీవనము, సానుభూతి సహకారములు, పరస్పరవిశ్వాసము మన యన్ని ప్రారంభములయందును నన్ని కార్యములందును మనకు సాధనములు కావలసియున్నవి." వీరియాదర్శము వీరిని తప్పక భాషాధారవిభాగములనుగురించి ప్రశంసించుటకు బుకొల్పవలసియుండెను. ఇంతకాల మొకటిమొర పెట్టికొనటయే మనకు పనియైయుండెను. అప్పుడు రాజకీయముగాచేర్చబడిననాలుగుజాతులుచేరి అన్య భాషలోసంభాషించినను కష్టముండలేదు. నష్టముండలేదు. ఇందరు మొరపెట్టుచున్నారనుట యుండినది. ఇప్పుడు మనకు కర్తవ్యము స్వయంసహాయము. అనగా ప్రజలలో నిబిడమైయుండు శక్తుల విజ్ఞంభణము. దాని కాయాభాష యాధారము కాకున్నచో సమావేశము వృథ. వట్టివాదకము. జిల్లాసమావేశములు లేవందులేమో. అవి జిల్లకు సంబంధించినంతవరకే విషయాలోచన నెనర్పతగియున్నవి. బనర్పుచున్నవి. ప్రజకు నిజముగాదేశమునకు సంబంధించిన యుత్సవిషయము తెరుగుటకు ఆభాషకు సంబంధించిన రాష్ట్రీయసమావేశమే యుత్సమసాధనము. దేశీయమహాసభ తప్పక యాంగ్లమున జరుగవలసినందున ప్రజల కందులో విశేషము చొరవలేదు. ఉత్తమోప క్రమములు దేశమునకంతటికిని సంబంధించినవి వారి మానసముల నాకర్షించి వారియందు దృఢాహము నింపినగాని వారియభిమానము హైందవజాత్యభిమానము కాజాలదు. అంతవరకును దేశమున జనుల యభిమానము సంకుచితమగు స్థానికమై నిజముగా నభివృద్ధి కొకతీరున నాటకమగునటుకు సందేహము లేదు. దేశీయమహాసభయొక్క యాదర్శమగు ప్రజావిజ్ఞానపక్షముగా జూచినను భాషాధారవిభాగమే యుత్సవసరముగా గన్పించుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో మానాయకులు ఆగ్రహోద్యమ మూలాధారములను బిక్షించి రాష్ట్రీయసమావేశమునకుని వేదింపకుండుటశోచనీయము. ఈయొక్కలోపముదప్ప కా. శర్మగారియు కృష్ణారావుగారియు నుపన్యాసములు సమయానుకూలము లు సారవంతము లయియున్నవి. వారు ప్రశంసించిన యన్ని విషయములను గురించి విమర్శించుట మా ప్రస్తుతకార్యమునకు మించినది. కాని కా. శర్మగారు ఇదివరకు నెవ్వరుత్రొక్కని నూతనమార్గము నొక్కటిని త్రొక్కి స్వపరిపాలనను సంపూర్ణముగా నియ్యవలసినదని కోరుటను మాత్రము ఎత్తి చూపకుండు జాలము. ఈ సందర్భములో వీరు నుడివిన ప్రతివాక్యమును వీరి దార్శన్యమును నిర్భయత్వమును స్వాతంత్ర్యమును బాహుటముగా ప్రకటించు చున్నది. మనరాజ్యతంత్రమున నిప్పుడుసరియైన పద్ధతులు లేవనియు పరిపూర్ణ స్వపరిపాలన నిచ్చినగాని యట్టిపద్ధతులు నెలకొల్పుటకు వీలులేదనియు వీరి యభిప్రాయము. ఈదృష్టితో వీరు జపాను, ఆస్ట్రేలియా, కనడాలు చరిత్రమును మన రాజకీయ చరిత్రముతో పోల్చి విమర్శించినారు. ఆదేశములయందు ప్రభుత్వములు ప్రజానిర్మితములు. ప్రజలశక్తి వారములమున ప్రజాహితమునకు వినియోగ మగుచున్నది. అందుచేత వారు తగినపన్నులు నైచుటకుగాని కావలసిన యప్పులను దీసికొనుటకు గాని సేకరించిన ద్రవ్యమును దేశహితైక కార్యములగు విద్య, పారిశుధ్యము మున్నగు వానికి ధారాళముగా నుపయోగించుటకుగాని వెనుదీయరు. కాని బయటినుండి ప్రభుత్వాధికారమును స్వీకరించి పాలించు మనదేశములోని ప్రభుత్వముల వంటి ప్రభుత్వముల పారు

తమ యధికారము నిలచుటకును శాంతి నెలకొని యుటకును నెంతవరకు కావలయునో అంతవరకే పనిచేయుదురు. అంతవరకు అప్పులుతీయ వలసి వచ్చినను పన్నులు వేయ నలసి వచ్చినను ధారాళముగా ప్రవర్తించుదురు. కాని దేశోపయోగ కార్యములకు నచ్చునప్పటికి పన్నులు బరువగుననియు అప్పులుపెచ్చి పోవుననియు జంకి నిలచిపోదురు. ఏదోకొంత మిగిలిన ద్రవ్యమును విద్యావంతు లాందోళన కలుగజేయు కుండుటకై దేశహిత కార్యములలో వినియోగించుట కుద్యమింతురు ఈవిషయముల నన్నిటిని శర్మగారుమన ప్రభుత్వము వారు ఈసూక్తిగ సమయమున చేసిన వ్యయములకు సమన్వయముచేసి సిద్ధాంతీకరించినారు. జపాను, ఆస్ట్రేలియా, కనడాలుప్పు పెరుగుటనుజూపి ముగ్ధితిని నిరూపించినారు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలన నిచ్చినవెంటనే ప్రజచక్కగా నిర్వహించుకొన జాలకపోయిన చింతలేదనియు తామచేసికొనునది గావునకొంత నష్టము కలిగినను తరువాత నభివృద్ధిరాక పోదనియు నూదించినారు. స్వపరిపాలన విషయమునెంత ధృఢముగా జెప్పిరోదానికి సంబంధించినదగు నైనిక విషయములను నంతదృఢముగానే వాదించినారు. ఇప్పుటి రాజభక్తి ప్రదర్శనము కొందరాంగ్లలు నిర్ధారణచేయ జూచుకొని ఆంగ్ల ప్రభువుల భీతిచేతజరిగినది గాదనియు భీతిపెట్ట జూచినంతకాలము అల్లరిపెరుగుటయు నాదార్యము చూపుటచేత, నసమాన భక్తిప్రజ్వరిల్లుటయు గనునింపవలసినవిగా నున్నవనిచెప్పి ఆంగ్లభూమిలో మనయెడల నమ్మకముగలదని వేసోళ్ల చాటింపు వినవచ్చుచున్నను మనవిషయములను నిర్ణయింపవలసిన యాంగ్లలలో నిజమైనదృష్టి పథ విభేదము కలుగలేదని యచుమానపడుచున్నామనిరి. నిజముగా బెల్జియములో జరిగినట్టి కథయే ముందీభూమిలో జరుగరాదని ప్రభువులకును మనకును నుండనేని మనైనికబలము వేరుపద్ధతుల నిర్మింపబడవలసియుండుననియు హైదవులు దేశ సంరక్షణ భారము వహింపవలసియుండవలసియు శర్మగారి యభిప్రాయము. ఇప్పుటిస్వయము తగ్గింపబడబోదు. మనయొక్కస్థితినిబట్టి ఇప్పుటికిని స్వయముల నింక పెంచుటయు నసాధ్యము. కావున హైందవ వాలంటీరుపద్ధతి నెలకొని తీరవలెను. బ్రిటిషుప్రభువులు హైందవులను నిజముగా నమ్ముచున్నారనుటకు కార్యమున జూపి తీరవలసియున్నారు. హైందవయోధులను నైనికోద్యోగులలో నుత్తమస్థానముల కనుపవలసియున్నారు వేయెల హైందవభూమినే బ్రిటిషుబలముగా నొనర్చుకొనవలసియున్నారు. ఇప్పు డెంత ఘోరయుద్ధము జరిగినను రాష్ట్రీయులు మానవసమానత్వ సిద్ధాంతము నంగీకరించి సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వమును హృదయమున నిడికొని ప్రవర్తించుననుచుట కల్గ. ఒక్క ప్రబలరాష్ట్రము పోయిన మరీయొక్కటి తప్పక పైకిలేచుచుండు ననుటకు తూర్పుదెసను నేటికే కనుపట్టుచుండు నాశాంకురములే సాక్ష్యములు. కావున హైందవలాభమును బ్రిటిషుసామ్రాజ్యలాభమును రెంటిని విడదీయక రెండును నొక్కటియే యనుకొని శర్మగారి నుచువులు జ్ఞాపకముంచుకొని మనకు ప్రభుస్థానముననుండు బ్రిటనును ప్రవర్తించుట యుత్సవసరము. శర్మగారు చెప్పునట్లు ఆంగ్లమును మానవులు వారికిని స్వార్థ పరత్వము కలదు. మొకటవారి యొక్కయు, వారి వారి యొక్కయు, మేలును జూచుకొనక పోరు. ప్రస్తుతము తమకుకొంత నష్టముగా దోచినను నాదార్యముతో నడచుకొనిన యెడల తుదకు లాభమగు ననుటవారు గ్రహించుటయు కష్టమే. కాని మనయందు తగిన మనోబలముండి ధైర్య

బిరోపా మహాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

దోవరుమీద జర్మను విమూనము

లండన్ మే 8:— అద్రెండు వైపుండి దోవరుకు వచ్చుచున్న జర్మనువిమాన మొకటి అగపడినది. దానిపైఫీరంగులు కాల్చి పోరతోలి. విమానము బాంబులు పేకులేదు.

నై మానికులు బాంబులు వేయుట.

లండన్ మే 8:— కన్నులార చూచినాము 30 వ తారీఖున ఈక్రిందివార్తలను తెలిపెను:— కొద్దిరోజులనుండి మనవిమానములు నుంచిపోని చేయుచున్నవి. ప్లాడెక్, తీల్లు కోర్టు రామ్, రాబిట్స్ ప్రేమ నుల మీద ను ను రియితర ప్రదేశముల మీద ను బాంబులను వేసిరి. జర్మనువిమానములతో యుద్ధముకూడచేసినారు. మన విమానము ఒకటి జర్మనువిమానమును చాలదూరపునకు తరిమి నది. జర్మనువైమానికుడు ఏమిటోచక క్రిందికిదిగిపోయినాడు. కొద్దిరామీద బాంబులనువేయుట చాలదూరమైనది. కాని అక్కడ మనవైమానికులలో ప్రసిద్ధుడయిన వాడొకడు చనిపోయినాడు. ఇతడు ఒక్కడే ఒకవిమానములోకొని కొద్ది రామ్ కు వల్లి 300 అడుగుల క్రిందికి వచ్చి రైలుప్రేమను మీద బాంబులు వేసినాడు. క్రిందినుండి అతనివై అగ్నివర్షము కురిసింది. అతనితోడకు వెద్దబెట్టెరిగినది. ఇతడుక్రిందికిదిగి క్రతువులకుచిక్క (ప్రాణమును రక్షించుకొన గలిగియుండెను. కాని విమానమును పోగొట్టుకొనటకు యిష్టములేక క్రిందికి రాలేదు. దానిని అటకముచేయుటకు కొంచెము క్రిందికి దిగెను. అప్పుడు మరల గుండుబెట్టు తగిలినది. దగ్గరనున్న బ్రిటిషు వైమానిక గృహమునకు వెళ్లిపోక బెట్టులు తగిలినను యెదురుచుండెను. తరువాత తానుయొక్కదనంబు బయలుదేరక అక్కడికి వెళ్లిదిగి తాను చేసినదని అధికారులకు తెలిపి కొంచెము సేపటిలో ప్రాణములను వదలెను.

యుద్ధము.

కడదినవారము ఎడమవైపుఁజున్న బ్రిటిషుసేన నిశ్చలముగా పోరుచుచుండెను. బ్రిటిషుసేనల వైర్యసాహసములలో నూతనభాగమైననుకొంచుటకు తరచుకాను, ఒకచోట కొంత మంది బ్రిటిషు సయినీకులు ఒకఫిరంగితో కండకములొందుండి, జర్మనీవారు వచ్చిమీదపడుచుండిరి. వీరు జర్మనులవై ఫిరంగిగుండ్లను వదలుచుండి వీరిలో రిగురు చనిపోయిరి. అన్నదమ్ములు ఇద్దరు మిగిలియున్నారు. తమ్ముడు కూడ చనిపోయెను. మిగిలినఒక్కడు వైర్యముచేసి జర్మనులను దగ్గరకురానిచ్చి వారివై ఫిరంగిగుండ్లన్న వదలెను. జర్మనీవారు తాళలేక వెనుకకు వెళ్లిపోయిరి. ఫిరంగికాల్చిన బ్రిటిషు వైనికునికూడ బెట్టులుతగిలినవి.

సార్వేతు వైర్యము.

ఫిరంగిగుండ్ల బెట్టులకు కునకలై తెలిపోవడముగాల మారులు తెలిపోయినవి. బ్యాటరీకి 9 మార్లు తెలిపోయినది. ఒకసార్వేతు జర్మనులు అగ్నివర్షము కురిపించుచున్నను లెక్కలేయక తెగినప్పుడల్ల తిగిలను బాగుచేసెను.

రిక్రూటు మనుగులు.

లండన్ మే 8:—ఇప్పించుకుండినచ్చిన ఒకరైల్వే గ్రామమున ఇట్లు తెలియుచున్నది:—జర్మనీవారి సబు మేరెను ఒకటి అకస్మాత్తుగ కనుపడగా రిక్రూటు దానిని ముంచుటకు యత్నించినది. కాని సబు మేరెను ట్రాప్తోను ప్రయోగించెను. దైనియను పడన వెంటనే 'వెల్లి' కళానులలో రెండుంది రక్షించినది. దైనిమీదకూడ నొకట్రాప్తో వేయబడినది. కాని దైవశక్తియే తప్పిపోయినది. దైని ఒక పడనకు వదలి వెట్టినది. దానినంద రక్షించబడిన కళాను లుండిరి. వీరు ట్రెడ్లతో పడనను నడుపుకొని వెళ్లిపోయిరి. వీరిని జర్మనుసబు మేరెను ఎదిరించగా నలుగురుకు బెట్టులు తగిలినవి.

ముతో శాంతముగా లోపములను జూపినయెడల స్వతంత్రాభిలాషియులోక పరిణామ పక్షపాతియు కార్యనుకూల దృష్టియుతును నగు నాంగ్లముతను గొనలేకపోడు. మన పరస్పర సంబంధపు విలువ యాతని నడవడిమీద నెంత యాధారపడి యున్నదో అంత ఇకముందు మన నడవడిమీదను నాధారపడి యుండగలదు.

జర్మనీవారి ట్రాప్తో వదలుట.

కొన్ని బ్రిటిషు డిస్ట్రీకులు, చచ్చినవి. వీనిలో రెండు జర్మనీవారి ట్రాప్తో వదలను తరును వారంభించినది. లెక్కనవి సబుమేరెనులను వెదకినవి. ఈపడనలను ఇంగ్లీషువారు త్వరలోమించి, పడనలను వేసి, కళానులను రక్షించిరి.

'బాన్సుడాను' అనుపడనకు బెట్టుతగిలెను.

'బాన్సుడాను' అనుపడన బెట్టుతగిలి యార్మకుపట్టణమునకు వచ్చినది. కెప్టెనుకు బెట్టుతగిలినది. కెప్టెనునుతీరమున దీనికిని, జర్మనీవారి ట్రాప్తోవదలకును చొరటము జరిగి ఈప్రమాదముతగిలినది. కొలంబియామీద 17 గురు కళానులుండిరి. వీరిలో పరువాడుగురు చనిపోయిరి. రక్షించబడిన ఒకరును బాన్సుడానులో నెక్కివచ్చిరి. కొలంబియా ట్రాప్తోతోలి ముగిసిపోయినది. ఒకజర్మనువానికునకూడ నిది తీసికొనివచ్చినది.

పరానువారి స్త్రీయరు మనుగులు.

'యూగో'అను పరాను స్త్రీయరుమీద, జర్మను సబుమేరెను ఫిరంగులను వేసినది. కాని ప్రయోజనమేమియు లేకపోయినది. సబుమేరెను తరునుచున్నను ఒక పడన వచ్చి కళానులను రక్షించినది. మూడుగుండ్లు పడనకుట్టును పడినవి. చివరకు సబుమేరెను యూరపును ట్రాప్తోచేసినది.

జర్మనీ

జర్మనీవారు ముందునకు పోవుట.

నైనిక నిశ్చలుల యభిప్రాయము.

లా హోరు మే 8:—సి. మి. కే జెట్టు యొక్క లండన్ ను విలేఖరి మే 1 తేదీని యిట్లు తం తిసంపుచున్నాడు. టిల్లిన్టానుండి యాకానగ్యముగ జర్మనీ వారు ముందునకు పోయిరిగద. ఈ యుద్ధము మొత్తముఖ్యమైనదో జెప్పటకు వీలులేదు. మిలిటరీఅధికారు లేవిషయము ముఖ్యమని యెంచుచున్నటులు టయిన్సుప్రతీక వీటరు గ్రాడు విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. బ్యాట్లకు సముద్రతీరముందున్న రాష్ట్రములవిషయమై యాధారంభమున జర్మనీ వారు తలచవలెనవు. వారు మొట్టమొదటవేసికొనిన మిలిటరీ యెత్తులనుబట్టి నడచుకొనిరి. ఈకారణముచే వీరు దీనికేమియు ప్రాముఖ్యమివ్వలేదు. దీనినిబట్టిమాడగ యుద్ధములో తమ కేమియు దీనివలన లాభముకలుగునని చూచినట్లులేదు.

స్వీడను

స్వీడను స్త్రీయరువై ట్రాప్తో వదలుట.

లండన్ మే 8:—దెక్కార్కు దేశమునందలి లెంవిగ్ నుండి ఈక్రింది టెల్లిగ్రాము వచ్చినది:—ముఖ్య పోవుచున్న "ఎల్లిడా" అను స్వీడను దేశపు స్త్రీయరువై ఉత్తర సముద్రములో జర్మను సబుమేరెను ట్రాప్తోను వదలినది. దీని కళానులలో చనిపోగా బ్రతికిన వారు 18 మంది లెంవిగురు వచ్చిచారు.

అమెరికా

"గల్ఫులైటు"పై ట్రాప్తో వదలుట

లండన్ మే 8:—గల్ఫులైటు అను అమెరికను స్త్రీయరువై జర్మను సబుమేరెను ట్రాప్తోను వదలినది. కెప్టెను, ఇద్దరుకళానులు చనిపోయిరి. ఈవర్య అమెరికను అధికారులకు ఆగ్రహమును కలిగించినది.

వార్తాప్రతికలు యందుకు తగిన శాస్త్రీ చేయవలెనని కోషముగా వ్రాయుచున్నది.

ఇటలీ.

సిలియ సర్వెసు ఉద్యోగి—యుద్ధము.

జర్మనీవారి ఆహారపదార్థములు.

సిన్నా మే 8:—ఇవివరకు హిందూదేశములో సిలియ సర్వెసుపనిచేసిన సుప్రసిద్ధుడగు ఒకఉద్యోగి పృథ్వుతము ఇటలీ దేశపురాజధానియగు రోమునగరమునందున్నాడు. వీరుపత్రికలకిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—క్రొత్తపంటవచ్చినను జర్మనీ వారికి చాలకాలమువరకు ఆహారపదార్థములు చాలవు. ఆహార పదార్థములకు సంబంధించి కొన్ని నియమములు చేయబడినవి. వీనిప్రకారము ప్రజలు నడుచుకొనుచున్నారని కొందరుకొనుచున్నారని కాని ఇట్లు జరుగుట లేదు.

ఇటలీయుద్ధములో చేరు నియమమై ఎగలైన అడిగిన యెడల మాకు తెలియదని చెప్పినది అధికారులకు ఉత్తరు విచ్చిచారు. కాని సంగతి సందర్భములను బట్టి మాడగా ఒకటి రెండు మాసములో చేరునట్లు తోచుచున్నది.

దక్షిణహిందూస్తానము

21వ చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ

స్వేచ్ఛారులో సమావేశమగుట

(మా ప్రత్యేకవిలేఖను వదలుచుండి)

నెల్లూరు మే 4:—చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభ నేను మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు నెల్లూరులో లక్ష్మీవరసరెడ్డి గారి పురమందిరములో, ఆనరబిలు, రావుబహద్రరు బయ్యానరసింహేశ్వర కర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద జయప్రదముగ ప్రారంభమయినది. చెన్నరాజధానియందలి నానాభాగములనుండియు,ప్రతిఃధులు, విచ్చేసిరి. మొదట కాతా శ్రీరామ కృష్ణిగారు 'మందేమాతరమును ప్రార్థన మొనరించిరి. పిమ్మట ఆనరబిలు ఆమంచగ కృష్ణారావుగారు సభ్యులకు స్వాగతమిచ్చిన తరువాత, కర్మగారుగ్రాసనములంకరించి తమ యాస స్వాసమునుచదిలిరి. విషయనిధారణ సభ మాడుట తో నేటికి సభ ముగిసినది.తెరిగి రేపుసభ సమావేశమగును. 200 ప్రతినిధులును 80) మంది ప్రేక్షకులును సభకువచ్చిరి. చాలమంది కాసనసభ్యులును జమించారులును గొప్పవారును వచ్చిరి. గంధి దంపతులకు పురుగు స్వాగత మొసగబడెను. శ్రీష్టా గుంటూరు జిల్లాలనుండి వెళ్ళుచుండి వచ్చిరి.

నీలగిరి వాలంటీరు పటాలము.

గవర్నరుగారి ప్రసంగము.

ఉరకసుండలము మే 8:—నేటి సాయంకాలము గవర్నరుగారు నీలగిరి వాలంటీరు పటాలమును హోబట్ల పార్కులో పరీక్షించిరి. గవర్నరుగారు ఈ పటాలమునకు ఆనరరీ కర్మగారున్నారు. మిమ్ము పరీక్షించుట నాకుచాల ఆనందముగ నున్నది. మందుగుండు సామానును తయారు చేయు ఫ్యాక్టరీని మీరు 3 నెలలు కాపలాచేసి చాల సాహాయ్యము చేసినారు. మీ పటాలమునుండి 10 మంది ఆఫీసర్లు 129 మంది వాలంటీరు, 124 మందికేడెట్లు అట్టోబరు నెలఖరునుండి వెల్లింగుటన్లో డ్యూటీమీద నుండిరి. తరువాత ముందు గుండు సామానును తయారుచేయుఫ్యాక్టరీని కాపలాచేసిరి. ఇందుకు నేను నా గవర్నరుమొట్టు పక్షమున వందనముల నర్పించుచున్నాను. అని గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

పతకముల బహుమానము.

చాలకాలము నుండి మిలిటరీలో పని చేయుచున్న జె. హెచ్. వాచ్, జె. ఏ ఎవరెట్, ఆర్. హెచ్. రాలఫ్, ఏ. ఈ. ఇర్ విన్, ఆర్. యన్. స్మిత్, ఏ. స్టాక్, డబ్లియూ. కాలిన్సు అను వారికి గవర్నరుగారు పతకముల విచ్చిరి. ఉదకమండలము పోలీసులో పనిచేయుచున్న సార్వేతు బెయిలికి గవర్నరుగారు పోలీసుపతకమును యిచ్చుచు ఈక్రిందివిషయములను చెప్పిరి:—బెయిలిగారు 1846 సం॥ లో ఐరంకు దేశమునంగలి కాన్సులో పుట్టిరి. 1878 లో సేనలో చేరి. 1878 లో ముట్టాలో నాకరీచేసిఆనంద త్సరమే ఇండియావచ్చిరి. 1883 సం॥ లో బర్మావై 1885లో బర్మాయుద్ధమునందుపోరిరి. అప్పుడు ఆ యనకు ఒక పతకము వచ్చినది. 24 సం॥లు సేనలో పనిచేసి పింఛను పుచ్చుకొని మదరాసుపోలీసులో చేరిరి. కాబట్టి యానకు మొత్తముమీద 46 సం॥లనుండి రాజసేన చేయుచున్నాడు వీరు ఉద్యోగములో ఒక్క తప్పువేసిన చేసి ఎరుగదు. 1906 సంవత్సరములో యువరాజుగారు మదరాసు వచ్చినప్పుడు, సార్వేతుబెయిలిగారిని ప్రత్యేకము డ్యూటీమీద మదరాసుపంపిరి 1918 సం॥లో వైస్రాయిగారు వచ్చినప్పుడు కూడ వీరిని మదరాసుపంపిరి. దీక్షిదర్శకులకూడ అప్పటిగవర్నరు సిఫారసుచేసి వీరిని ఢిల్లీపంపెను. 1912 సం॥ వీరికి దర్బారు పతకము వచ్చినది. యుద్ధము పూర్తం భమైనప్పటి నుండి ముందుకుసామానును రయారుచేయు ఫ్యాక్టరీని కాపలాచేయుచున్న నీలగిరి వాలంటీరు పటాలములోచేరి రెండునెలలు చక్కగా పనిచేసెను. అంతట యాయనకు కాన్సులోగా ప్రమాదమైనది. ఈపతకమును ఆయనకొక్కట గుచ్చుటకు నాకు చాల సంతోషముగ నున్నది.

కూనూరు వార్తలు

కూనూరు మే 4:—నీన్న సాయంకాలము సర్వే టెడ్కో నికాల్ పక్ గారు వారిభాగ్య తిరువాన్మూరు మహారాజు గారిని సత్కరించుటకు పోటించిచు చేసిరి. పురప్రముఖులందరినివీరిచిరి. ఆనేక ఆటలనుఆడిరి.మహారాజుగారువచ్చి అందరితోను చక్కగమాట్లాడిరి ఇక్కడకున్న కొచ్చిమహారాజుగారు తిరువాన్మూరు మహారాజుగారిని దర్శించిరి.

రేపు తిరువాన్మూరు మహారాజుగారు ఉదకమండలమునకువెళ్లి గవర్నరుగారిని దర్శించురు.

తిరువాన్మూరు మహారాజుగారు కూనూరు క్లబ్బును దర్శించుచుండుటకు అంగీకరించిరి.

కూనూరు మే 4:—జిన్నకు ఓట్లు ఫీట్లు మేజరు క్రిక్ పాట్రిక్, మేజరు పోల్సన్, డాక్టరు సింసన్, కర్మగారి లిడ్లీ, మేకే, నంజంటు. గొంగిలె, బెర్లియను గొరిటీల కూనూరు ను దర్శించిరి.

కన్నడభాషాభివృద్ధి సభాసమావేశము.

బెంగళూరు మే 3:—కన్నడభాషాభివృద్ధి చేయు నిమిత్తమే రాష్ట్రము చేయబడిన సభను కన్నడి మధ్యాహ్నము మైసూరు రాజ్యమునందు సీనియర్ కాన్సిల్లరుగానున్న హెచ్. వి. సంజుండయ్యగారు మునుమున్న ప్రారంభించిరి. బెంగళూరునుండి తండ్రివచ్చెను. వారు రెండవగంటలకాలము పాఠనిచ్చిరి. మైసూరురాజ్యమునందు రెండు సుపరెండెంటులను భాషాజ్ఞానియైన గజగు సుపరెండెంటునుగూర్చి చెప్పిరి. మైసూరుమహానాథావారియు ద్వయమున తమకుగల సామాధునికతంతిమాలమున దెలిపిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి స్వచ్ఛంద నాథిక సైనికులు.

బొంబాయి మే 3:—బొంబాయి స్వచ్ఛందనాథిక సైనికులలోను పులిస్టులగు నిర్దేశిత సైనికులకు లెఫ్టినెంటు పదవి నిచ్చునటుల నెట్టెట్టు నందు ప్రయత్నముచేసిరి. పీఠవరకు, సాలిసటరుగారైన మేసర్స్ హెచ్. టి.టి. లాటి. కాన్సుల్మెంటోని ఎ. డెవిల్యా. వాకరుగారు. కన్వేక్షనునున్న ప్రభు లాటిగారు డెవ్లీచ్ అందు కాంబిడ్జి బాకర్ కోర్టునును లండన్ లైఫ్ లైట్ గేడుసంఘము చేయుచుండిరి. వీరు కాన్సు అమయట పందెము లలో నుపగ్రహితులు.

మొంబాయి స్త్రీమరు.

బొంబాయి మే 3:—ఏప్రిల్ 17 తేది టపాలలో బయలుదేరిన సాల్వేజియన్ రోడ్ రాబోవుశుక్రవారము అనగా ఈనెల 7 తేది యాదయమున 6 గంటలకు బొంబాయిచేర వలసియున్నది.

మార్వారీ విద్యాలయము

బొంబాయిలో కట్టుచుండుట.

బొంబాయి మే 3:—బొంబాయిలో మార్వారీ విద్యాలయము కట్టుచుండును. దీనిని నిమిత్తము సేతురామనారాయణ గారు 6 వేలకు, సేతుదేవిరాసిదాసుగారు 5 వేలకు, ఇచ్చి యున్నారు. ఈభవనమునకు 4 లక్షల రూపాయలవరకు అగునట.

బొంబాయి ఆరోగ్యశాఖా ప్రతిష్ఠాపన.

బొంబాయి మే 3:—బొంబాయి నగరప్రజల ఆరోగ్యమును అభివృద్ధి చేయవలెనని పాటుపడుచున్న రెండు సంఘముల సభలు సేతు సాయంకాలము జరిగినవి. బొంబాయి నగరములోని ఆరోగ్య శాఖయొక్క పెద్ద ఆఫీసును డాక్టరు టర్నర్ గారు, కానిటరీ సంఘమునకు అందరి సెక్రెటరీగా నున్నారు. వీరు ఈ క్రింది విషయములను చెప్పినారు:—బొంబాయి నగరమునందలి పలు భాగములలోని ప్రజల ఆరోగ్యమును కనగొనుటకు నిరుదు ఈ సంఘము తరపున డాక్టర్లు 6000 మాట్లు తిరిగి ప్రజలకు పారిశుధ్యమును గూర్చి, ఆరోగ్యమును గూర్చి బోధించినారు. వేయి ఇండ్లు పరిశుద్ధముగ చేసి వీరు మునిసిపల్ ఆరోగ్యశాఖ వారికి రిపోర్టుచేసిరి. వెల్లంగుడకోపుల్లి నీశ్యాదినశ్రీలక్ష్మయమై సుగాచారింది వారికి తగిన ఉపచారము చేయుటకును, దానివలన శిశుమరణములు తగ్గించుటకును, నీర్లాడుటకు ప్రత్యేక మొక్కనామునుపాపించిరి. ఈ 12 సం॥లందుండి కానిటరీ సంఘమువారు ఆరోగ్యమును పారిశుధ్యమునుగూర్చి అనేక వ్యాసములను ప్రకటించి పంచివెట్టిరి. వారి నన్నిటిని యిప్పుడు పుస్తకరూపములో జపి కొద్దిభరకు అమ్ముచున్నారు. ఇప్పుడు కానిటరీ సంఘమునకు తగిన ఇంటివసతి యేర్పడినందున రాజధానిలో యితర భాగములలోకూడ పారిశుధ్యమున నలదు అభివృద్ధి కలిగించి ప్రజలలో ఆరోగ్యమును పారిశుధ్యమును గురించి కొత్త అభిప్రాయములు కలిగించును. బరోడా, దావ్ వార్, బెల్గామ్, బ్రోచి, మొదలగు స్వతంత్ర సంస్థానములలో సారోగ్యసంఘములు ఏర్పాటు అయినవి. లోకము బోధులు, మునిసిపాలిటీలు, మిగిలిన స్వతంత్ర సంస్థానములలో కూడ ఈసంఘములుపాపించిన తరువార కానిటరీ విషయములనుచర్చించు ప్రత్యేక సోకదానిని పెట్టగలము. ఇండియాలో కానిటరీ ప్రత్యేక ఒకటి అవసరము. యుద్ధము పూర్తియైనతరువాత బొంబాయిలో జే కి యారోగ్య ప్రదర్శనమును సోదానిని ఏర్పాటుచేయవలెనని ఆలోచించుచున్నాము. ప్రపంచమునందలి అన్ని దేశములలో ఉపయోగించునట్టి పనిముట్లను లెప్పించి ప్రదర్శించబడుచున్నాము.

క్షయరోగనివారణ సంఘము.

రెండవసభ యాసంఘమువారిది. ఈసభ వ్యవస్థాపకసభలో గారి ఆధిపత్యముక్రింద జరిగినది. దీనిపేర రీత బార్నిచక్రవర్తి గారు క్షయరోగనివారణ సంఘము. దీనినిపాపించి రెండుసంవత్సరములైనవి. రత్నతాలాగారు హిందూదేశములో క్షయరోగమును నిర్మూలము చేయుటకుగాను ఈసంఘమునకు చాలదబ్బును యిచ్చిరి. ఈసంఘమును స్థాపించిన తరువాత ఇది యే మొదటిసారి సభ్యులు. ఈరెండు సంవత్సరములలో 2 వేలకు వైగా క్షయరోగగులకు బోషణలనిచ్చిరి. ప్రముఖ పాఠశాలలకు వెల్లి అందలి బాబులను భరితించి గొప్పవైద్యుల ఆరోగ్యమును గురించి ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. డాక్టరు 2 వేల స్థలములకు వెల్లి, క్షయరోగులకడ ఉండుట కలగ గెడునప్పుములను గూర్చి ఉపన్యాసించిరి. క్షయరోగము రావండ చేసికొను మార్గములను కూడ తెలిపిరి. క్షయరోగ నిర్మూలమును గూర్చి హిందూదేశమునందలి 20 పట్టణములవారు కోరగా వారికి కావలసినవిషయములు తెలిపిరి. మ్యూజియము, లైబ్రరీ కూడ ఏర్పడుచున్నవి. దబ్బు కావలెనని దేశీయులను కోరగా వెక్కువ సాహాయ్యమురాలేదు. ప్రజల ఆరోగ్యమును సౌఖ్యమునుకోరవారందరు కలిసి సాహాయ్యము చేసినగాని క్షయ వ్యాధిని నిర్మూలము చేయుటకు వీలులేదు. ఈరాజధానిలో వివేకముగనున్న క్షయవ్యాధిని నిర్మూలము చేయుటకు ప్రజలు తగిన సాహాయ్యము చేయకపోవుట శోచనీయము. ఇక వెన్నతగి సాహాయ్యము చేతుని నిమ్మరున్నాను. అని సర్జెంట్ జెనరల్ లయన్సగారు చెప్పిరి.

కలకత్తా

న్యాయమూర్తులగు చౌదరిగారు

కలకత్తా మే 3:—నిన్నటిరాత్రి కలకత్తానండి యిట్టి శంకితచ్చేను. న్యాయమూర్తులగు చౌదరిగారిని కలకత్తాపై కోర్టునందు సెవెన్సుభాగమున ముఖ్యవ్యాయకర్తగ నియమించిరి. హైద్రాబద్ కిందని నొసంగుట కిదియే ప్రథమము గనుక నేటిముదయమున వారి న్యాయముదీర్చుచుండగ జూచుమిత్తము కొంతమందివార్తాప్రస్తుతమునకీర్తును వ్యాఖ్యకర్తల గొందరును సంపుటాడిరి. న్యాయమూర్తులగు చౌదరిగారు తమన్యాస పీఠము నలంకరింపగ నే జనులు సెమ్మదిగ వేదలిపోయిరి. తిరుచ్చేయలగినవి 18 కేసులున్నవి. ఇంకొకటి హత్యకేసు. ఈకేసులలో నొక్కకు వైకోపియనును ముద్దాయిగాలేడు.

ప్రాంధుబాంకు ప్రెస్సు కేసు.

ముద్దాయిల దరఖాస్తు.

కలకత్తా, మే 3:—ప్రాంధుబాంకు ప్రెస్సు తరపున హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తులగు ఇమాంగారివద్ద నొకరిరఖాస్తు దాఖలుచేయబడెను. ఈదరఖాస్తునందు డైరెక్టర్ల మిట్టబక్కు ప్రతివాదుల కిచ్చుటకు వాదులకు తుర్తవుచేయవలసినదని కోరిన వాది ప్రతివాదులచే మానేజరుగా నియమింపబడెను. ఈతడు డైరెక్టరుగా కూడ నుండెను. అన్యాసముగ పనినుండి తొలగించినందులకై రూ 4,000 లను నష్ట మిచ్చువలసినదని వాది ప్రతివాదులపై యభిప్రాయముచెప్పెను. ఈప్రయంబుకు వాది డైరెక్టర్ల మిట్టబక్కునుగూడ తేర్చెను. కొంతకాలమునకు ముందు న్యాయమూర్తులగు చౌదరిగారి వద్దకుగూడ నిట్లే దరఖాస్తుచేయబడెను. అయితే అప్పు డాబుక్కుచేయకున వాదివైని ఒక క్రిమినలుకేసు నిచారణలోనుండెను కావున అప్పుడు ప్రతివాదులు పుస్తకమును బహిరింపను మాత్రము సెలవునొందిరి. అకేసునందు వాది విడుదలచేయబడెను. కావున యిప్పుడు దరఖాస్తుచేయబడెను. ప్రస్తుతినీతియు దీర్ఘకాల మెక్కువదో నిర్ణయంప వీలులేదు. కనుక దరఖాస్తు ప్రోసీజరుడ మైనదని యుక్తివుచేసిరి.

కలకత్తా న్యాయస్థానమునందలి.

కలకత్తా మే 3:—డేవిపాదరాయ మొదలగు వారలు దాఖలు చేసిన అప్పీలునందు న్యాయమూర్తులగు చిట్టి బిచ్ క్రాప్రుగారు తీర్పుజెప్పిరి. పోలిపోయిన మదనదేవునవారే డేవరో తెలియదని ప్రాప్తుల చెప్పినది యెప్పుకొనిరి. రంగూను పోవుట కాలకు కలకత్తాకువచ్చెను. అయితే ఎమ్మడెనందర గోళ్ళుచే వాకిడు కలకత్తాలో నిలిచి పోవలసినచ్చెను. సందేహపూరిత కందజేసి అప్పీలును దాఖలు చేయనిచ్చిరి. తక్కినవారి యప్పీళ్లు ప్రోసీజరుబడెను.

బెయిలుదరఖాస్తు

రాష్ట్రకంపెనీనుండి అయ్యధములును మందుగుండు సామానులను మోగిలింప కుట్రచేసినందులకై సర్వేదనాథును మరీ ముగ్గురికిని ఫిట్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటువారు శిక్ష విధించిరిగద. ఇందువై వీరు హైకోర్టున కప్పిలు చేసిరి. అప్పీలును ప్రోసీజరి.

కలకత్తా హైకోర్టుజడ్జి

కలకత్తా మే 3:—పాట్నాలో సెవెన్సు జడ్జిగనున్న ఎఫ్ ఆర్. కో. గారు కలకత్తా హైకోర్టు జడ్జిగ నియమింపబడిరి. వీరికి కిర్యాగము అక్టోంగగ నియ్యబడినది. ఈ రోజు నుండి వీరు జడ్జిగు ప్లేచరుగారితో కలిసి, కేసులను విచారిం చుచున్నారు.

బేకరుగంజి బందిపోట్లు.

దెబ్బయినుండి పట్టుకొనబడుట.

బాగసాయి మే 3:—బేకరుగంజి జిల్లా డివిజన్ బాగమునం దిటీరల చాల బందిపోట్లు జరిగినవి. వీరినందర్లనును దెబ్బది మందివరకు పట్టుకొనబడిరి. సామనాలీయను నశతు పట్టుకొను చుండగ నిరోధించెను. ఇతనినిద తుపాకీశేరుగా, చేతిమీద దెబ్బతగిలిసిరి. ఇతనితో పరువారుగురుకూడ పట్టుకొనబడిరి.

పరారీయైనముద్దాయి రోరకుట.

బారిసాయిట్రకేసులో పరారీయైన మరీయొకముద్దాయికూడ పట్టుకొనబడెను. చండీచరణకారు ఈ కుట్రకేసులో ముద్దాయి ఇతడు తనఇంటివద్ద సాహసపురములో ఏప్రిల్ 29 వ తేది పట్టుకొనబడెను. చండి 14 వ తేదివరకు రిమాండ్లో నుంచబడినాడు. 14 వతేదిని ఇతనికేసు విచారణవచ్చును.

మరిరెండు బందిపోట్లు.

మరిరెండుబందిపోట్లు జరిగినట్లు బారిసాయినుండి తెలియుచున్నది. తాత టూలివాయకు గ్రామములో అఖ చాలియను వారి ఇంట్లో బందిపోట్లుజరిగినది. ఈబందిపోట్లు ఏప్రిల్ 22 వ తేదిని జరిగినది. దొంగ లొకనిని హత్యచేసిరి. ఇద్దరుకు చాల దెబ్బలుతగిలినవి. ఇందులో నొకరు చనిపోయిరి. పోలీసువారు సంగతిసందర్భములను విచారించుచున్నారు.

హాజీ ఇస్లాముఅనువారి ఇంట్లో మరియొక బంది పోట్లు జరిగినది. ఇతనిది భాల్లి సాధిలి యను గ్రామము ఈబందిపోట్లు ఏప్రిల్ 18 వ తేది జరిగినది. దొంగలదగ్గర అయ్యధములున్నవి. దొంగలు ఇంట్లోని వారిని కట్టివెట్టి హాజీఇస్లామును చావలెన్నిరి. శ్రీలనుకూడకొట్టిరి. దొంగలు 2100 రూపాయలను దొంగిలించిపోయిరి.

70మంది పట్టుకొనబడుట.

కలకత్తా మే 3:—ఈబందిపోట్లు సందర్భమునపోలీసు వారు దెబ్బయినుండి పట్టుకొనిరి. త్వరలోనే మరికొందరు కూడ పట్టుబడవచ్చును.

లావలోరు

లావలోరు తుట్టుకేసు

ప్రత్యేక కమ్యుషనరులు విచారించుచుండుట.

అశ్రావరు వాజ్ఞాల్లము
లావలోరు మే 3:—కమ్యుషనరులు నేటిఉదయము పది గంటలకు సమావేశమై కుట్రకేసులో విచారణ ప్రారంభించిరి. ఫిర్యాదుపత్రమునను, ముద్దాయిలపత్రమునను, ఇవివరకు పంచే సిన న్యాయవాదులే ప్రస్తుతమును వాదించుచున్నారు. రాఫ్ అలీగారు మరికొందరు ముద్దాయిల పత్రమునకూడ పనిచేయుచున్నారు. రూపసింగు అనునతడు సాధనసింగుతో కూడ పట్టుకొనబడెను. ఇతనిది ఫిరోజ్ పురముజిల్లా నివాసము. ఇతడు కోర్టులో హాజరుపెట్టబడెను. ఇతడు 22 వ ముద్దాయి పంజాలు దొరతనమువారి యుక్తివు పనుసరించి లావలోరుపోలీసు సూడరింట్లండ్లంట్లు హెచ్చి స్కాటుగారు ఇతనిమీద ఫిర్యాదును దాఖలుచేసిరి. కమ్యుషనరులు జ్ఞాపకార్థము వ్రాసికొనిన సంగతులు ప్రస్తుతము అచ్చుచేయబడుచున్నవి. ఈకాగితములు తయారై వచ్చిన తరువాత, పంజాబీభాషలో బాధనుసంప, రూపసింగుల కిని చదివి వినిపించబడును.

అనంతరము అశ్రావరు అమానుసింగు కోర్టుకు హాజరుపెట్టబడెను. ఇతడిట్లు తెలియజేసెను:—రూమానంను, పెరుసింగు, రహమతు అలీ అనుముద్దాయిలు కోరికగాయను స్త్రీయరులో వాతోవచ్చిరి. మోషీవ్వారము కడ్డనున్న ఒకటవ నంబరు గృహమందు కొందరు పట్టుకొనబడిరి. వీరినందరు మాప క్షమువారే.

తొవారత ముద్దాయిల పత్రపుస్టిడదులు అశ్రావరును క్రానుపరిక్షుచేసిరి.

ఈకేసుకుసంబంధించిన సాధనసింగు అనునతడు లూ థియ నా జిల్లాలో, ఏప్రిల్ 30 వ తేదిని పట్టుకొనబడెను. ఇతడు సుందరసింగుకుమారుడు ముగ్గానివాసము. చుగ్గా పిరోజ్పురముజిల్లాలో నున్నది.

రూపసింహ అనునతనిని, చురుగుబాటు నివాసము. పితరు అమోకా నున్నగు ప్రతీకలను కలపవల్ల వచ్చి నాడు. ఇతడుకూడ ఏ. ప్ర. ౩౦ వ తేదీ ప్రాంతముననే పట్టు కొన బడెను. ఇతడు కష్టపడుచువాడు. ముద్దాయిలందరితో కూడ నితడును విచారించుచును.

నాథునిండును పట్టుకొనినప్పు డతనికద్ద ఒక కత్తి దొరికినది. దీనికి రెండువైపులను పరుచుకలకు. ఇతని పట్టు కొనుటకునచ్చిన పోలీసువానిని ఈ కత్తితో పొడిచెను.

ఈ కుటుంబ సభ్యులందఱు, హరిహరుసింగ అనునతడు కూడ కొంతకాలముక్రిందట సియోల్ గుటు పట్టణములో పట్టు కొన బడెను ఇతడు కొంతకాలము మొగుహేలో పోలీసు కానిస్టేబులుగా పనిచేసియున్నాడు.

పంజాబు చీఫ్ కోర్టు

లాహారు మే ౩:—పంజాబీ పత్రికకు న్యాయమైన వాణిజ్యమండీ క్రింది సంగతులు తెలియుచున్నవి.—పంజాబు చీఫ్ కోర్టును హైకోర్టుకు మార్పుట కాలాచింప బడినది. ఈ విషయమై హిందూశీత మంత్రిగారికి వ్రాయుగా వారిం దున కంగీకరించలేదు.

అలహాబాదు

ఒక హత్య కేసు

హైకోర్టు ఆఫ్ బెంగాలు వచ్చుట.

అలహాబాదు మే ౩:—అలీ అహమదు అనునతడు గుర్రమునెక్కి వెళ్ళుచుండెను. ఇతనితో కనకాభయకూడమండే నట. అంతట దేవీసింగ అనునతడు కుపాకితనీచంపీచేసెను. తక్కిన అందుగురుమద్దాయిలు, అంతకుముందు దేవీసింగుతో నుండినట. వీరందఱు బాటుకులగుట. వీరందరినెవనన్న జడ్జిగారు విచారించి మరణదండననువిధించిరి ఈ మద్దాయిలు అలహాబాదు హైకోర్టుకు ఆప్పీలుచేసికొనిరి. కారణమునకావలయునని పట్టుపట్టించిరిని నెవనన్నజడ్జిగారు తీర్పులో వ్రాసిరి.

సిమ్లా.

అధికారులకు వచ్చిన యుద్ధవార్త.

సిమ్లా మే 2:—ఈక్రిందివార్త శ్రీచైవరాయగారికి ప్లేటు సెక్రటరీగారు మే 1 తేదీ బంపిరి. డంకిర్మియాడగుం డ్లుబాధచేసినది జర్మనీకారియోదలుగావు. ఈ కుండ్లు నేల ఫిరంగులచే చేబబడినవి. ఈ ఫిరంగులన్న చోటును మనవైమా నికులు గనినెట్టిరి.

గత 4౩ గంటలందు బ్రిటిషువారినేవా ముఖమున మార్చేమియు లేదని సర్ జాన్ ఫ్రెంచి గారు వెలు పుచున్నారు.

ఏ.ప్రిల్ ౩౦ తేదీ మన నేల పల్లి వైపుననున్న ఫ్రెంచివారు మనఫిరంగులు సహాయముకాగా జర్మనీవారివై బడి ప్రతీకారము గావించి ౩౦౦ మొదలు కేయిగజములు ముందుకుబోయిరి. శత్రు కందకములలో రెండువరులను బట్టుకొనిరి అయితే కాజుర పడమటియొద్దన స్టీక్ స్ట్రాటు మాట్ స్ట్రాటుల యొద్దనున్న మంత్రిన మొగముకను తమ వశమునందే యున్నదని జర్మనీవారు చెప్పుచున్నారు.

ఫ్రెంచివారు వశమున కొంటిమి ప్రకటించిన ప్రకటనము అవ్యతమని చెప్పుచు కొద్దిదిముల క్రిందటనే జర్మనీ గారిక ప్రకటన గావించిరి. ఆల్సేసునందు ఫ్రెంచివారు వారుమాట్ న్యుల్లకోర్ఫును తిరిగి వశపరచుకొనిరి. అయితే ఈ పర్యవసాన ఏ.ప్రిల్ ౩౦ తేదీ అమోకావారి అసోసియే యేటెడ్ ప్రెస్ వారి ప్రతినిధియొక్క దృష్టినిరచియు గత రెండుదినము లందు శత్రువులవైబడ నైన బడలేదు. ముఖ్య ఫ్రెంచివారు ప్రకటించుచున్నారు.

నవ్వలము ముందును పోవుట.

సిమ్లా మే ౩:—బాల్టి క్లబ్ సముద్రము దగ్గర రువ్వలవారి వేళములోనికి జర్మనీ వారు బోవు చున్నారుగదా. ఈ యుద్ధమును ముఖ్యమైనది. జర్మనీ వారి వైపును యొక్క పురోభాగములను తాము యొత్తికీ గలగజేయు చున్నామని రువ్వలవారు చెప్పుచున్నారు. పొలాండు నందుత్తర భాగమునందు జర్మనీవారు నిన్ను చిన్న పోగులును లును జరుపుచున్నారు. కార్పెలియాపర్వతములందు అస్థిరముగా నున్నవర్తములను బిల్డుములను సల్పిరి. బ్రిష్ వైపున రువ్వలవారు శత్రువులవైబడి శత్రుకందకములనుబోయిరి.

డాడ్డి నెల్సు ముట్టిడి

సిమ్లా మే ౩:—ఈక్రిందివార్త ప్లేటు సెక్రటరీగారుక్రిము సరాయిగారికి మే 1 తేదీ బంపిరి. డాడ్డి నెల్సునద్ద సమునికుల నొద్దు జేర్చి కావించిన భువకాగ్యమునకు డిగ్రీబెక్కు గాడికిని జనరల్ అమోకాహామిల్లె గారికిని రాజుగారు తమరుభిరంగ నముల దెలిపిరి. శత్రుస్థానములు ముండ్లతొలగకులచే నశింప బడుచున్నవి. ఈదడులొక్కొక్కచోట 5౦౦ జనుల వేడెల్లను నుండెను. అయినను 5 స్థలములందు మన సమూహము జను ప్రదముగ యొడ్డునెక్కిరి. సమునికుల ప్రదేశముల దిగిరి. శత్రువులు ఫిరంగులను గూడ బాధజేసి నిరోధించిరి. ఆకన ప్రదేశము నెడ్డెల్ బార్ వద్దనున్నది. ఇచ్చట సాయంకాలమున సంతకరకుసమునికులు ముందుకుబోలేక పోయిరి. అప్పుడు లెక్ అగ్రమునండి బ్రిటిషుకాల్పులకు తురపులపము బడి వారి దృష్టి మరల్చెను. నావికాదళము వారును సమునికోడ్లో గియులును సంప్రతించుకొని సమునికుల నొద్దు జేర్చుటకై తమ సేన్యాటలున్నియు సేమియులొలులేకండ గావించిరి. కాల్ బోలిద్దీపకల్పుమునందలియంతగాగముబ్రిటిషువారిస్వాధీనము నందున్నది. ఫ్రెంచివారుఅసియాతీరమునవశరయకొనిరి. పారి చెయిర్ వద్దనున్న యేటవాలుప్రదేశమునం దాస్టేలియా వారును న్యూజిలాండువారునున్నారు. వీరు తురపులవైబడ గా అనేకసార్లు వారిని వెనుకకు గొట్టిరి. అని దొరతనము వారు పోకటిండిరి. ఈయుద్ధకృత్యములందు తమ వైవికసోదకులు గావించిన గొప్పకార్యములకు నావికాసైనికు లెంతయు ముదముకొనిరి. నగారావద్దనున్న తురపులయొద్దపుటోడలు బోకృయ బుచ్చుకొని యావుట కనేక పర్యాయములు ప్రయత్నించెనుగాని క్విక్ యెలిజిబెత్తను మనయుద్ధఫలతోడ గనిపించ గనే వెనుకకుబోయినవి. క్విక్ ఎలిజబెత్తు ఫిరంగుల బాధ జేసెను. మూడసారి బాధజేసినపుడు 8౦౦౦ టన్నుల సాయుధ దీసికొనిబోవుతోడ యొకటి ధ్వంసమయ్యెను. అని నావికాదళ నానుకుడు వెల్లుచున్నాడు.

కాలమానము.

సిమ్లా మే 4:—హిందూదేశముయొక్క వాయవ్య భాగమునం దనేకస్థలములందు తుమ్మురేగి ఉరిమి వృక్షముపడి నది. బాగ్లాను హిమాలయ పర్వత ప్రాంత మధ్యభాగమునందును, చెన్నరాష్ట్రమునందును, అక్కడక్కడ నరిగినది.

విబ్రాగరులో నాజుగు, కులీలో రెండు, సాగరు ద్వీపములలో, ఆరు, బోగ్రాలో రెండు జాల్ వైగురీ, వైవాసా వైడంకాలలో ఒకటిన్నర, గోరన్ పర్వతములో ఒకటి, జగద లుగ్రము, మయినూరులలో రెండు, బల్గారిలో ఒకటిన్నర దుమ్ములవృక్షము పడినది.

హిందూదేశముయొక్క ఈకావ్యభాగమునందును సంయుక్తరాష్ట్రములందలి కొన్ని ప్రాంతములందును, వృక్షము కురిసి జేడి తగ్గినది. కాని హిందూదేశమువ్య ప్రాంతపు వాయవ్యభాగమునందు జేడి అధికముగ నేయున్నది. కొన్నిచోట్ల నిన్న 11౦ గ్రీలవరకు జేడియుండెను.

సంయుక్తరాష్ట్రములందు వృక్షము వృద్ధిమై పంజాబుకు వ్యాపించుచున్నది.

ఒక విలేఖరుడు తెలుపుసంగతి.

లాహారు మే ౩:—మే 1 తేదీ సి. వి. నేజెట్టునకు లండనువిలేఖరి యిట్లు తెలిపింపుచున్నాడు— యానాస్ వద్ద దిగిన మిత్రిమండలివారి వైశములు 2౦ మైళ్ల దూరమునకు నేళములొనికి జొచ్చిరిని ఏథెన్సులోనున్న విలేఖరి డెయిలీ తెలిగ్రాఫరుకు వెల్లుచున్నాడు.

వై. యా. దేవేయ మంత్రిగారు.

సిమ్లా, మే ౩:—వై. యా. దేశమున నూతనముగ మంత్రిగారు మేర్పడెనని సిమ్లాలో వై. యా. తరపున కాన్సులు జనరలుగానున్న సర్ డావుడ్ ఖాన్ గారికి లెక్చర్ లోని విదేశ కృతహారకచేర్చి వాణిమండి తెలియజెప్పెను. ఈమంత్రిగారును నం దివిధవవారునున్నారు. ఈమల్లులొక్కొక్క రావకొను తరుగాను ముఖ్యమంత్రియను ప్రస్తుతమునందు యుద్ధమంత్రి, పర్యాక్త పర్యావరణమునకు చేతముబాధకరమంత్రి, మహతాప్యేన్ నుల్తాసేము విదేశస్థానహాకమంత్రి, ఆలియ నిబాంబాను ఆర్థికమంత్రి; బ్లాక్ మెట్ గాత స్వాధికాభామంత్రి; మహాహిమల్ మోన్ విద్యాభాషామంత్రి; డాక్టర్ ఇస్కాన్ ఖాన్ తహాలాతంలి కాభామంత్రి;

“లాయల్ టీ” అను ఆస్పత్రియొడ.

సిమ్లా మే ౩:—లాహారు టీయను ఆస్పత్రిపడ నూతనము కాలువదగ్గరనుండి, సేతు బొంబయికివచ్చినది. దీనిలో నెల్సు చేసినవారును, వెల్లుచులినని పోల్చులునువచ్చిరి.

హేంబర్గు వై. జ్యోగ్యు.

ప్లేటుకొనబడిన హేంబర్గు స్థలము. లండను మే 4:—ప్లేటుకొనబడినది, ఆహారమును ఈ తెలిగ్రాఫు వచ్చినది:—డెట్టస్టేయరు, కొన్ని జర్మనీవారిలను పట్టుకొనబడినవి. ఈ స్థలమునుబాధులకు హేంబర్గు ప్రియజ్యోగ్యునారు పరిహరించిచ్చిరి.

పడనలను ముందుట.

లండను మే 4:—జర్మను సబుమేరైను, మెగ్యురీ, మార్షను, సరీ అను పడనలమీద ఫిరంగులనుజేసి ముగించినది ‘అమోకను’ నార్వేస్టేయరులొని కళానులు, న్యూకానిలు. శత్రుకు వచ్చిరి. ఈ స్థలకు ఉత్తరసముద్రములో టార్పిడో చేరుబడినది. ఇది రెండు గంటలలో మునిగి పోయినది. కళానులు 18 గంటలవరకు పడనలలోనుండి, వీరిని ఒక నార్వేజీకేప్రమేయులు పడకరక్షించినది. ఈపడనమీద, జర్మను సబుమేరైను రెండు టార్పిడోలను వదలినవి. కాని తప్పి పోయినవి. సబుమేరైను పడనను తిరిమింది. కాని తరువాత వెల్లిపోయినది.

ఈప్రెస్ చుట్టు ఫిరంగులు కాల్పులు.

లండను మే 4:—ఆస్ట్రేల. ఈహాస్టేయరుండి యాక్రిందివార్త వచ్చినది. రెండవ తారీఖునాడు ఈప్రెస్ చుట్టు కాల్పుబడిన ఫిరంగుల ధ్వని స్థాండ్యుడవెళ్ల విన వచ్చెను; బూజెన్ లోను, డెల్విచాలి మేరమేరకుందలి గ్రామములలోను యొడ్డు వదలినవి జర్మనీవారిచాల నవ్వు మాయెను. జర్మనుల స్వాధీనములోనుండు నెల్సెమ్ పట్టణమును, గ్రామములను గాయములు తగిలినవైనికులతో నిండియున్నవి. ఆసుక్రతులలో నశేబులు వచ్చిపడియుండిరి. శనివారమునాడును అనివారమునాడును శతములు బ్రెయిక్ లలో సాగింపబడినవి మిత్రమండలివారికి అనుకూలమున పర్యవసానము త్వరలో సుఖులొందని యచ్చటివారు నిశ్చయముగ నమ్ముచున్నారు.

పరాసు ఒకటనము

లండను మే 4:—నిశ్చిహాయంకాలమిటుల ప్రకటించబడినది విశేషములేయనులేవు ఆనానానునాడురాత్రి ఈ ప్రేమితుత్తరమున జర్మనులు ఆంగ్లేయులెదిరించిరి. హేయి సులీ వేటిగిద్ద ఫ్రెంచివారు నెదిరించిరి రెండు తావులనుగూడ జర్మను లోడిపోయిరి.

సర్ జాను ఫ్రెంచిగారి జాబు.

లండను మే 4:—ఫ్రిమ్ మాన్ 6 వర్ జాను ఫ్రెంచిగారు తమరిపోర్టులోట్టు తెలియజేయుచున్నారు:—మేనెల ఒకటన తేదీ సాయంకాలమున, 6౦వ సంబంధించిన జర్మనులు ముట్టడించిరి. నిన్నుకూడ నెయంటు జాలకు ప్రాంతమునందు, పడి యెదిరించిరి కాని రెండుసార్లును వెనుకకు నెట్టిజేయుబడిరి. మే మెక్కడకు వెనుకకు వెళ్ళలేదు. జర్మనులు విషప్రాంతముగ బాంబులు చేయుచున్నను మేము జర్మనులకు చాల నవ్వుముకలిగించితిమి. మన వైమానికులు ఒక జర్మను విమానమునుతరిమి పడగొట్టిరి.

రవ్వల ప్రకటనము.

లండను మే ౪:—అధికారు లిటుల ప్రకటించిరి. డక్షిణ నీదారును కార్పెలియలను మధ్య శనివారము మొదలు త్రివసుకుపోను జరుగుచున్నది. అనివారమునాడుదయున శత్రువులు విశులూపదీ పశ్చిమతీరమున తమి చేబబడిరి. టాగో ప్రాంతమున తీరమున పోరు జరిగినది. స్ప్రియా మార్గమున గాత్యేట్ జోహాను ఆగ్నేయమున నున్న మాంటు మక్కాకాను మేము పట్టుకొంటిమి. అచట 8౦౦ మందిని ఖైదీలుగా పట్టుకొంటిమి. శనివారమునాడు మా మార్గపు నౌకలు బాస్కర్సు కోటలను తీరముగ ముట్టడించినది. మేముగ బాస్కర్ ఓడను 2 పొగ నౌకలను ధ్వంసము చేసితిమి. ఎల్బానుకోటలో మంగు గడ్డంగి కార్పిలేసితిమి. తురపులు తీరముగ బోడి గాని పని జరుగలేదు.

నియోగి విద్యానిధి:—విద్యా నిహాసనా ప్రాం

డింగు కమిటీనారు (29-4-15) తేదీయందు తెలుగూడయందు సమావేశమైరి. విద్యానిధిని రిజిస్టర్ చేయించుటకు యాల్స వైరాళు ప్రాయుటకు విముఖించిన సంఘమునాగు వ్రాసిన వానించది కమిటీవారు ఆంగీకరించిరి. రిజిస్టర్ రిజిస్టరు చేయుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేసిరి. ఆర్. గో. శం. శ్రీ రాసరావు, వైసిడెంటు గారు వ్రాయుచున్నారు.

జాబులు.

I
ఒక ప్రశ్న.

ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ కాపాతక మహాసభ లెవరయిన వా కి క్రింది సందేహముల నివర్తి చేసెదరు గాక. (1) ఆమెరికా యూరొపు, జపానులలో విద్యార్థి సభలు ఏవయిన కలవా? ఉన్నయెడల అవి చేయుపనియేమి? వాని కార్యదర్శుల నామములును, ఉనికికట్టులును ఎయ్యవి? లేక యావిషయ మునుగూర్చి తెలిసికొనదగు స్థలము లేవి తెలుపగలరా? (2) ప్రపంచమందంతటను, ప్రత్యేకముగ, ఆమెరికా, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, జపాను, ఇండియా దేశములలో గొప్ప భాండారము లెవ్వి? వాని కార్యదర్శుల వైవిధ్యములు కూడ తెలియజేయు ప్రార్థితులు. ఈ సందేహముల పులికా మూలమునగాని, లేఖములమునగాని నాకు తెలియజేసెదరు గాక. రాజమండ్రి. తేకుమల్ల వెంకాజిరావు.

II

సనాతన ధర్మరక్షణ మహాసభ.

అయ్యా, నెల్లూరులో ఈ మహాసభ ఈ నెల 5వ తేదీ ఉదయ మున 6 తేదీ సాయంత్రమున జలుగునని ఇదివఱకు తెలిపి యుంటిమి. కొన్ని అసందర్భముల వలన నది మార్చబడినది. 5, 6వ రెండు తేదీలలోను ఉదయమే 7 గంటలకు సభ ప్రారంభమగును. అవసరమైన 7వ తేదీ ఉదయము కూడ జలుగును. కుంభకోణ నివాసులగు బ్రహ్మశ్రీ ప్రాథేసరు కే నుందరరామయ్యగారు యం. ఎ. గారు సభాధ్యక్షులుగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించి. 25 సం॥ లకు మించిన వయస్సు కలిగి కద కాత్రు సుప్రసాదయ్యగారు సారము లగు వర్ణాశ్రమ ధర్మములందు, విశ్వాసముగల చాతుర్వర్ణములవారల ప్రతి నిధులకును, ప్రేక్షకులకును సెక్రటరీల వద్ద సుచితముగ తిక్కట్లొందరకును. సభాస్థలము ఘండు ఆశీసు సాధము. జాయంటు సెక్రటరీలు, నెల్లూరు.

III

18వ సంఘసంస్కరణసభ.

శ్రీ ప్రభాకరం నాగేశ్వరరావు సంస్కరణసభకు గుర్తించి తమ ప్రతిపక్షమున వ్రాయుచు “సంస్కరణ సభయం ద్విందవ తమతమ యభిప్రాయములకు చెప్పటకు సమానలే” యని నేను వ్రాసి దానిని గురించి మార్కండేయశర్మగారి మాటల సత్యమా? సీతారామశాస్త్రిగారి మాటల సత్యమా? అని ప్రశ్నించుచేయున్నాను. ఆ సీతారామశాస్త్రిగారి మాటలకు సమాధానమిట్లుగాని లేదని నేనింతకాలము చేక్షించితిని. వారియ్యనందువలన నేను వ్రాయుచున్నాను. సీతారామశాస్త్రి గారు ఏ ఏమియు నెల 5వ తేదీ ఉదయమునకు సంఘసంస్కరణసభయందొందలు సమానస్థితిలోనుండి చెప్పికొని వేలుగా చెప్పలేదు. శ్రీ కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు నాతో అట్లే చెప్పిరి. ౪-౪-౧౧ తేదీ రాత్రి కొందఱు తానావారిలగు చాలకులు విభవాపునరవాహాడికము చేసి కొన్నవారు వారితో కలిసి నుండువారలతోపు తదితరుల కీస భతో అవసరములేదు కావున నన్ను సభకు రావలదని కోలా వాలమొనర్చిగాని వారియమాయకత్వమునకు నేను జాలిపడితిని. ౬-౪-౧౧ తేదీ యదయమునందు గుంటూరుజిల్లా సంఘకార్యదర్శిగారు వైశాఖ్య గారే ౪వ తేదీ రాత్రి కొందఱు చాలకులు నాతో కోలావాలమొనర్చినయంకమును ఉప పాదించుటయు, శ్రీ చల్లా శేషగిరిరావు బి. ఏ. గారు ఆమోదింపుటయు సుభవింపినది. జరిగినయధార్థమిది. ఈవిషయము అందఱెఱుంగుదురు. ఈ రాక్షస నామ సంవత్సర మహా త్యక్తిమేమియోకాని కాంక్షనుక్రిమున అంగీకరించని మాజిల్లా సంఘమువారే సంఘసంస్కరణసభకు క్రొత్త నిబంధనము నేర్పఱుచుకొనుటవింతగాదా. సంఘసంస్కరణసభ తీర్మానములనగా సంఘమువారందఱియొక్క యభిప్రాయములు కావనియు ఆ సంఘములో విభవాపునరవాహాడికము మాత్రము అంగీకరించినవారియొక్క యభిప్రాయములనియు తెలియపరచు ఇట్టినిబంధనము మాననియగునా కాదాయని యెనను పులికాడికలుగాని ఉపవిలేఖలుగాని వ్రాయటం దుట చాలనింత. ఇతరమందలముల వారుకూడ ఇట్టినిబంధనము నతమసభలందు ఏర్పఱుచుకొని ఏకగ్రీవముగా తీర్మానముల నొనర్చుకొని గంతిసింతురుగాక.

క. మార్కండేయశర్మ.

IV

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ.

అయ్యా, కృష్ణాపత్రికలో “కబుర్లు” అనుకీర్తికక్రింద వ్రాసిన వాతను కాచితిని. అందు వెళ్లెదరు మహాసభలను గూర్చియు, మాఖ్యముగా వైదాని గూర్చియు, నామరహితులొకరు, బహు మోస్యరసముగా వ్రాసిరి. తక్కిన సభలన్నియు నెంచుకో, నిదియు నందుకే యనిరి. విద్యార్థులలో మాత్రము యూనిటీ వద్దాయనిరి. ఇప్పటినుండియు, రిసల్యూషన్లు ప్యాసుచేయుటలో తగ్గిదై యుండవద్దా యనిరి. “ఆంధ్ర” శబ్దము “ఫేవను లోకి వస్తూన్నదనిరి. అయితేవారి అభిప్రాయమేమి? సభ లేమియు లేకుండవలెనా? యూనిటీ కలిగియుండిన హాని సంభవింతుననియో? సభాభ్యుత్థిత శ్రేయోదాయక మనియో? ఆంధ్రుల మైతంతులకు, ఆంధ్రదేశము నుద్ధరించులేక పోయినను, భాషను ప్రాముఖ్యమునకు తీసికొని రాకపోయినను, “ఆంధ్ర” శబ్దము నుపయోగించుకొనుటకూడ “ఫేవ నవలసినదేనా? లేనికైనను మన యుద్ధయములేక పనులు చేపూరుతున్నామా? అట్టి చో నేవారికష్టములును నారు, తమకుతామే, ఏవిధమునైనను చక్కపర్చు కొనుటకును, తమ మాతృభాషాభివృద్ధిచే గర్విం చుటకును, నేర్పాటులు చేయ, ఉత్సాహము చూపుటకు మారు, నిరుత్సాహులైనారా? ఒక్కసభయందు గూడినంత మాత్రమున, విద్యార్థులు, తమగురువుల చెప్పుచేతలకు, అతిక్ర మించురా? నేనేటినుండు సీటు ఇయ్యమందురా? ఇంకతత్తుల్య మగు గొంతెమకొరికల గోరుచురా? కాన నో యాంధ్రజ్యోత్స్వ భ్రాతలరా! కనిష్టమైన మాయందు సానుభూతి జూపి, మమ్ము నెంతయు శ్రేయఃకాముల జేయుభారము మీదె యున్నది. కాబట్టి, విద్యార్థి మహాసభ యీ సంవత్సరము కలి యటకు సావకాశము లేక పోయినను, చింతి! దీక్షితులుగారు, ఆంధ్రప్రతికాధిపతిగారు నెలవిచ్చినటుల, నొకప్రతినిధిని సభ నేర్పాటుజేసి, రాబోవు వత్సరము సభ జయప్రదముగా జరు గుటకై, కావలసిన యేర్పాటులన్నియు జేయుదుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒక ఆంధ్రవిద్యార్థి.

V

24వ కృష్ణామండల సభ.

అయ్యా, 24వ కృష్ణామండల సభ 1915 సం॥ మే నెల 24, 25, 26 తేదీలను కైకలూరు తాలూకా రావపట్నం గ్రామ ములో మ-రా-శ్రీ కేమూరి వేంకటసుబ్బారావు పంతులు, బి. ఏ. గారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరుగును. జిల్లాలోని సంఘములవారును సభాభిమానజను తమతమ పట్టణములం దును, పల్లెయందును సభలను జరిపి మండలసభకు విచ్చేయు ప్రతినిధుల నామములను మే నెల 2౧వ తేదీలోగా ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శులకు కైకలూరు పోస్టుకు తెలియజేయవలెను. ప్రతినిధుల వర్ణములను తెలుపుచు ప్రత్యేక సౌకర్యములు కావ లయున్న ఆవివరములకు తెలుపవలెక. ప్రకృతమున సభ యందు వర్సించుటకై యేర్పరచిన విషయములను క్రింద పొందుపరచితిమి. అంతలి ఏయంకమును గురించియైనను సభలో ముచ్చటించ దలచినవారు ఇంచుక శ్రద్ధవహించి ఆయా యంకమునకు సంబంధించిన అన్ని విషయములను గురించి యోచనచేసి సంసిద్ధులై రావలెనని కోరుచున్నాను. ఇందు చేసినయంకము లున్నయెడల తెలిపినచో సభాకాల మందు చర్చావిషయైకనిర్ధారణ సంఘమువారియెదుటలేట్టి సభయందు చర్చింప బ్రయత్నించెదము. కావున సభకు ఎల్లరు విచ్చేసి సభ జయప్రదము గావింపవలెనని కోరుచున్నాను. ప్రతినిధులనుండి మామూలుప్రకారం రు 1-0-0 ప్రతినిధి రును మును, ప్రేక్షకులనుండి రు 0-4-0 వసూలుచేయబడును:—

చర్చాంశములు.—జిల్లాలో నూతన రైతుమార్గములు, జమీందార్ల గ్రామములలోని పంటకాల్వల మరమ్మత్తునుగురించి, గ్రామసౌకర్యములను హెచ్చుగా నేర్పర్చుట, గ్రామసౌ కుధ్యము, గ్రామముల స్థితి చక్కబరచుట, గ్రామములలో పుస్తకాలయములను పఠనమందిరములను ఏర్పరచుట, గ్రామ పంచాయతుల నేర్పరచుట, గ్రామోత్సాహములకు సహాయములు, గ్రామనత్తములను సర్వీచేయుట, మండల మహా సభకు చట్టముల నేర్పాటుచేయుట, నీటిపారుదల పంచాయతీ లిల్లును విమర్శించుట, మట్టివాడదగ్గర నూతనముగా లాభను నేర్పాటుచేయుట, కృష్ణ, కొల్లేరు, తమ్మిలేరు వరదలను గురించి జిల్లాలో మురుగుకాల్వలను వృద్ధిచేయుట జిల్లాలో నూతనముగా చేయవలసిన రోడ్లు ౬౩౪ కిలోమీటర్ల నీ ఆ

వలన కలిగెను నిబ్బంతులు జిల్లాలో నూతనముగా కొన్ని పాతకాలలను ఏర్పరచుటను గురించి పరపతి సంఘముల వ్యాపన నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య, ఉపాధ్యాయులకు సహ పాఠములు, నీటితీరుక, రిమిషనులు, జాతీయవిద్య, ఆంగ్లోద్య మము, రోడ్డునెత్తు జిల్లా, తాలూకాబోర్డులు, మునిసి పాలిటీల ఎన్నికలు, వాలంటరీ నైత్యమును ఏర్పరచుట, ఆయు ధకాసనమును నిర్దుపరచుట.

గుడిపాటి వేంకటచలపతిరావు.

కామినేని పట్టాభిరామయ్య.

(కార్యదర్శులు)

VI

రాజమండ్రి వ్యాయామ సంఘములు.

అయ్యా, రాజమండ్రిలో చిరకాలమునుండి కాలిబంతి, బాడ్మిం టిన్, క్రికెట్టు మొదలగు విదేశీపుటాటల నాడు సంఘము లనే కములు వర్ధిల్లుచున్నవి. అందును గడచిన రెండు వత్సరముల నుండి ఈయంటల ఆవేశము తెప్పడై, కాలిబంతిలోను బా డ్మింట్టిన్ క్రికెట్టులలోను గెల్చుపొందిన వారికిచ్చు గిన్నెలును దాలులును నార్తెయ సాపింపబడినవి. అందును ఈయూరనున్న “నింబుల్లు” అనునాయన, “రాజమండ్రి అథ్లెటిక్సు” అను నాయన కాలిబంతియాటయందు మిగుల నేర్పురై, ఈయూ రను, ఇతరపట్టణములయందును జరుగుపందెముల గెల్చుండి ప్రఖ్యాతి గాంచియున్నారు. కాని, కడచిన రెండువత్సరముల నుండి ఈరెండు సంఘములవారును, ఒకరిపై నొకరు తీక్షణ కక్షలవహించి, యొకరి గెల్చుకొక రోర్వలేక యున్నారు. ఇట్టికక్షలైన ప్రక్కలవారి యాటల నేర్పును అభివృద్ధిగాంచు నేమాయటన్న, ఆటనేర్పుక కంతమాత్రమును ప్రయత్నింపక, ఇతర యూళ్లనుండి యాటకాండ నమితధనవ్యయము చేసి రప్పించి కుడుకాటల నతివోస్తావృద్ధముగనోడిపోయి, చూప టుల నగుబాట్లకు పాత్రులగుచున్నారు. అందును, ఈరెండు సంఘములలోను నింబుల్లులో నెక్కుడుమంది బ్రాహ్మణే తరులును అథ్లెటిక్సులో చాలమంది బ్రాహ్మణులును నుండు టచే నిది భాతిభేదముయొక్క ఫలమని యూహింప నెడమిచ్చు చున్నది.

ఇది యిట్లుండ, మాయూరనున్న బాడ్మింటన్ యాట కృష్ణలో సుప్రసిద్ధులగు ఎన్నెన్నియర్ ఫ్రెండ్సువారు విశాఖ పట్టణములోను తుని లోను మాయూరను, ఏ లూ రునను జరిగిన పం దెంబుల గెల్చుండి, చూప టులమెప్పించియున్నారు. వీరితో సమానులు గాకపోయినను, ఆటయందెవర్కొనకూలు నాటగాడియూరనింకను గల రనుట నిశ్చయము. వీరికితోడు రాజమండ్రి క్రికెట్టుక్లబ్బు అనుపేటినొక సంఘమున్నది. ఇందీయూరనున్న గొప్ప యుద్ధోగీయులు చాలమంది చుదాదాహరణ, ఆటగాండ్డును, అయియున్నారు. ఇట్టిసందర్భమున వీరిందకు నొక్కగొప్ప సంఘముగ నేర్పడి, బాగుగ నాటవలవాలు జేసికొని, ఎచ్చట నున్న పందెములకైనను బోయి, జయమొందుట శ్రేయో దాయకముకాదా! సంఘభాసము బలము; ధనవిషయమునను, ఆటవిషయమునను, శ్రమవిషయమునను, నలుగు రేకేభరించి చేసిన కార్య మతిక్రమితముగ నెరవేరును. ఇతరపట్టణములవారికి హాస్యాస్పదముకాక, వారిమెప్పుం గాంచి, అభివృద్ధిగాంచు మార్గముచేరెది? మాజులుగు మాకు స్ఫూరింపనికొన్ని కారణ ములచే నట్టిపకలసంఘసంయుక్తము గల్గుటవీలుకొకపోయినను వీలైనవారే, బాగుగనాలోచించి ఏకీభరించినమేలు; అయ్యది యసాధ్యమయ్యెనేని పోనిండు దురహంకారముమాని, రిక్త కక్షలవారడోలి ఎర్వంమేలునకు వారలు యెన్నించిన బాగు గాని, అవసరముగ వ్యాయామ్యాయవివక్షలేక, ఇతరుల కీడే తమ మేలనియించి ప్రయత్నించువారి కెన్నడును మేలు గణగదు.

కావున నోయవకులారా! యోజింపును, త్వరపడు! రండు! కలియడు! మేల్గంచుడు!

శ్రేయోభిలాషి.

ఏజింట్లు కావలెను.

లిలావతీ నవలలకు చందాదారులను జేర్చువారికి నెల ౧-కి రూ ౧౨ లు జీతమిచ్చి రూ ౪ లు బత్తయియిచ్చుదును. నెల కిరువదిమందికంటె నెక్కువ చేర్చినచో జీతమును హెచ్చింపబడును.

మేనేజరు:—లిలావతీ సమాజము రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

Talk of an Indian Loan in London.

LONDON, May 4.

Indian stocks were easier to-day on a renewed talk of an impending long date Indian Government loan of three and half millions. Some quarters attribute the rumours to the fact that on May 16th, two and a half million sterling of bills will mature which will probably be renewed in the present form.

A German Tanbe Driven Away.

LONDON, May 3.

A Tanbe was sighted to-day at Dover coming from the direction of Ostend. It was driven off by fire from anti-aircraft guns. It dropped no bombs.

Survivors of a Swedish Steamer.

Arrive at Lemvig.

LONDON, May 4.

A telegram from Lemvig says that eighteen survivors have arrived there of the Swedish Steamer "Ellida" which was torpedoed in North Sea while proceeding to Hull.

The "Eye-Witness's" Narrative.

A RECORD OF SPLENDID AIR-WORK.

An Heroic Episode.

LONDON, May 3.

A message from the "Eye-Witness", dated the 30th April, says:—

Splendid air-work has been accomplished during the past few days. The Stations at Staden, Thielt, Courtrai, Roubaix and elsewhere have been bombed, and there have been several successful conflicts in the air. On one occasion a single seater chased a biplane to Roulers and forced it to land.

The raid on Courtrai was one of the most heroic episodes of the war, but it cost the nation the gallant life of the aviator. Seated alone in a biplane, he reached Courtrai, glided down 300 ft. and dropped bombs on the railway junction. He was a target for hundreds of rifles and guns, and was seriously wounded in the thigh. He might have saved his life by descending into the enemy's lines, but decided to save his machine, and descended to his 100 feet in order to increase his speed. He was again wounded, this time mortally, but continued to fly, without descending to the nearest British aerodrome. He returned to his own base, where he landed perfectly and made his report. He died shortly afterwards.

The Recent Fighting.

Deeds of Gallantry and Devotion.

The outstanding feature of the action of the past week has been the steadiness of the British extreme left. It is impossible to narrate the hundredth part of the deeds of gallantry and devotion. At one point a detachment with a machine gun in a trench was successively shot during a German rush, but the gun continued to fire, though five bodies lay around him when the sixth took the place of his fallen comrades, one of whom was his brother, and the Germans were still advancing. He waited till they were a few yards away, and then poured a stream of bullets into them. The Germans broke, leaving rows of dead. He himself was wounded.

[A Sergeant's Bravery.

Our telephones have been repeatedly cut by the hot fire. One Battery wire was severed nine times and on every occasion it was repaired by a Sergeant in the open under a hail of shell.

German Naval Activity.

Sinking of the "Recruit".

Attack on a Rescue Boat.

LONDON, May 3.

An Inswich telegram states that the destroyer "Recruit" endeavoured to ram a submarine which suddenly reappeared, but was torpedoed amidstships. The trawler "Daisy" hurried up, and rescued 30 of the destroyer's crew. A torpedo was aimed at the "Daisy", but missed. The "Daisy" left a boat full of rescued sailors, who rowed off. They were attacked by the submarine, and four were wounded.

German Torpedo-Boats Sunk.

Survivors Rescued.

A Division of British destroyers came up, and two chased the German torpedo-boats, while others kept a look out for submarines. The German were quickly finished, and the British lowered boats and rescued the survivors.

A British Trawler's Encounter.

Sole Survivor of the "Columbia" Rescued.

The trawler "Barbados" has arrived at Yarmouth in a damaged condition, and with her Captain wounded as the result of an encounter with a German torpedo-boat off the Belgian coast. The "Barbados" brought the sole survivor of the seventeen of the crew of the "Columbia," which was torpedoed and also a German bluejacket.

A French Steamer Sunk.

The Crew Saved.

German submarine shelled the (French) steamer "ope" but without effect. A Lowestoft trawler came

TELEGRAMS.

up and rescued the crew, though pursued by the submarine, three of whose shells fell around her. The submarine eventually torpedoed the "Europe".—

RUSSIA.

The German Advance.

Views of Military Experts.

LAHORE, May 3.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on 1st May:—Considerable uncertainty exists regarding the importance attachable to the German advance north-eastward from Tilsit. The "Times" Petrograd correspondent states that military circles are indisposed to belittle it. Nevertheless, he remarks that the German disregard of the Baltic province early in the war, when they were guided by strategic considerations, clearly proved that they did not attach military importance thereto.

TURKEY.

The Dardanelles.

Secretary of State's Cable.

SIMLA, May 3.

The following is from the Secretary of State's cable to the Viceroy, dated 1st May:—The King has telegraphed to De Robeck and General Ian Hamilton hearty congratulations on the splendid achievement in landing at the Dardanelles.

An official statement says that six different beaches were used and landing was successful in five beaches, although opposed by barbed wire entanglements, in some places fifty yards wide, and supported by artillery. On the sixth beach near Sedi-el-Bahr the troop could not advance till the evening, when a fine British infantry attack from the direction of Cape Tekeli relieved the pressure on the front. The Landing arrangements had been concerted in the utmost detail between the fleet and the army.

The British troops now hold the end of the Gallipoli Peninsula, the French the Asiatic shore, and the Australians and New Zealanders the slopes of Sari-Bair where they repulsed every attempt to dislodge them.

The Admiral reports that the Fleet were filled with intense admiration of the achievement of their military comrades during the operations. Turkish Warships from Nagara attempted to intervene, but always retired directly when the "Queen Elizabeth" was at hand, and a transport of about 8,000 tons was hit and destroyed at the third shot from the "Queen Elizabeth."

Advance of Allied Troops.

LAHORE, May 3.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on 1st May:—The "Daily Telegraph's" Athens correspondent says that the allied troops landed at Enos have advanced 20 miles into the interior.

PERSIA.

New Persian Cabinet.

SIMLA, May 3.

Official information has been received from the Foreign Office, Teheran, by Sir Dayood Khan, Persian Consul General, Simla, announcing the formation of the new Cabinet as follows:—Prime Minister and Temporary Minister for War Prince Aynoddowleh; Minister of Interior, Prince Farmanfarma; Minister for Foreign Affairs, Mohattashemos Saltneh; Minister of Finances, Amir Neezam; Minister of Justice, Sardar Mansoon; Minister of Public Instruction, Rahimololah; Minister of Posts and Telegraphs, Doctor Ismail Khan.

UNITED STATES.

A Profound Stir in America.

For Torpedoing the "Gulflight".

LONDON, May 3.

NEW YORK.—The torpedoing of the "Gulflight" by a German submarine and loss of the captain and two of the crew have created a profound stir in official circles.

The newspapers sternly demand firmest measures.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Secretary of State's Cable.

SIMLA, May 2.

The following has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 1st May:—Dunkirk was not shelled from a German warship but from land guns whose position has been located by air craft.

Sir John French reports the situation in the British front unchanged for the last 48 hours.

On the left the French counter-attacked on the 30th April, supported by British Artillery fire, and progressed on the whole front on depth varying from 500 to 1,000 yards, and captured two successive lines of trenches, but the Germans claim still to hold the bridgeheads on the western bank of the Canal near Streenstraate and Hetstraete.

A German communique, a few days ago, directly denied the French communique that the French had captured Hartmannweilerkopf in Alsace, but the French now announce that on the 30th April a representative of the American Associated Press visited the hill and that the enemy had not even attacked it for the last two days.

TELEGRAMS.

An Indian Civilian on the War.

Germany's Food Supply.

SIMLA, April 3.

A well-known retired Indian Civilian, who is now in Rome, writes by the last Mail that the statistics and information which have been collected by the Statistical Bureau in Rome indicate that Germany's food supply, even with the new harvest, cannot keep them going for many more months, and he adds that there are indications which show that certain restrictions and economies, already published, with regard to food supplies are not being practised in Germany as some people imagine.

Italian Intervention.

As to Italy's joining in the war, the only answer the Italian Government will permit to be given is Chiosoa? (who knows)? Opinions are officially forbidden in the country, but everything points to their joining in a month two.

Secretary of State's Cable.

SIMLA, May 3.

The following is from the Secretary of State's cable to the Viceroy, dated 1st May:—The new German move into the Russian Baltic provinces seems to be of some importance. The Russians reported that they are closely pressing the German advance guards.

In North Poland the Germans are making a series of minor attacks. In the Carpathians the Austrians have made more fruitless attacks, and towards Stryj the Russians took the offensive and pushed vigorously forward to the enemy trenches.

CALCUTTA.

A New Sight in Calcutta High Court.

CALCUTTA, May 3.

A TELEGRAM from Calcutta, received last night, says:—A large number of Barristers, Vakilis and litigants crowded the sessions Court this morning to see the first Indian Judge presiding over the High Court sessions. As soon as Mr. Justice Chaudhuri, in scarlet robes, took his seat, the crowd began to melt away. There are eighteen cases for trial, including one case of murder. There is no European accused in this sessions.

The Recent Dacoities in Backergunge.

Seventy-Arrests.

BARISAL, May 2.

Some seventy arrests have been made in the past few days in connection with the recent dacoities in south Backergunge. One man Rasemali who resisted with a dagger was shot in the arm and arrested with sixteen others.

LATER.

CALCUTTA, May 3.

In connection with the recent dacoities in the district of Backergunge the Police arrested about seventy persons and more arrests are expected shortly.

An Absconding Accused Arrested.

BARISAL, May 3.

Another absconding accused in the Barisal Conspiracy case has been arrested. Ghandi Charan Kar an absconding accused in a conspiracy case was arrested in his house at Shabashpur by the local police on the 29th April last. Chandi has been remanded to Hajat up to 14th May when his case will be heard.

Two More Dacoities.

BARISAL, May 3.

Two more dacoities are reported from Barisal. A dacoity with murder was committed at the village Tak Tabunia in the house of Akubali on the 22nd April. Two women were seriously wounded by the dacoits. One of them succumbed. Police enquiry is proceeding. Another serious dacoity was committed in the house of Haji Islam of village Khalishakhali on the 18th April last. The dacoits were armed with deadly weapons. They at first bound the inmates of the house and then began to belabour Haji Islam and assault the females. The dacoits decamped with Rs. 2100.

A New Calcutta Judge.

CALCUTTA, May 3.

Mr. F. R. Roe Sessions Judge of Patna, who was appointed to officiate as a Judge of the Calcutta High Court took his seat to-day for the first time with Justice Fletcher on one of the Civil Appellate Benches.

Strand Bank Press Suit.

An Application by Defendants.

CALCUTTA, May 3.

At the High Court to-day, before Justice Imam, an application was made on behalf of the Strand Bank Press, defendants in a suit brought against them by Mr. F. A. Brown, for an order on the plaintiff to deliver to defendants the minute book of the directors. The plaintiff was employed by the defendants as their Manager and he was also one of their directors. He had filed a suit against the defendants claiming Rs. 40,000 for wrongful dismissal. To his plaint the plaintiff annexed the Directors' minute book. Some time ago, a similar application was made before Justice Chaudhuri, but as at that time a criminal case was pending against the plaintiff in connection with this minute book, the defendants were only allowed to inspect that book. Now that the criminal case had ended in the acquittal of the plaintiff, the plaintiff made for the possession of the minute book. The court rejected the application, as he could not show to whom that book belonged.

పరిశీలన చేసిన గార

TELEGRAMS.

Appeals in Calcutta High Court.
Offshoot of Barisal Conspiracy Case.

CALCUTTA, May 3.
This afternoon, Justices Chitty and Beacheroff delivered judgment in an appeal preferred by Desipado Roy, Profulla Bhattacharya and Nolini Guha, who had been convicted by the Second Presidency Magistrate of Calcutta for harbouring Madan Mohun Bhowmik, an absconder accused in the Barisal conspiracy case, and sentenced Debipado to two years, and the others to one year's rigorous imprisonment each. Their Lordships accepted the plea of Profulla that he did not know the absconder Madan, that he came to Calcutta with a view to proceed to Rangoon, but was detained in Calcutta owing to the "Emden" scare at that time. They gave him the benefit of the doubt and allowed his appeal. The appeal of the other two accused was dismissed.

An Application for Bail.

Their Lordships also rejected an application for bail made on behalf of Narendra Nath Bannerjee and three others, who had been convicted by the Chief Presidency Magistrate of conspiring to possess arms in connection with the theft of arms and ammunition from Rodda & Co. and whose appeal was admitted by the High Court, the other day.

BOMBAY.

The Bombay Sanitary Institute.
An Ambitious Programme.

BOMBAY, May 3.
Meetings were held this evening of two important Bombay associations which are doing much to improve the health of the city. One was the Bombay Sanitary Association which has been in existence for several years and has had the most successful year in its history. Reporting on the year's progress Dr. Turner Executive Health Officer for Bombay and Hon. Secretary of the Association mentioned that the health visitors employed by the Association had made over six thousand visits to different houses and chawls to advise people in sanitation and over a thousand houses had been reported to the Municipal Health Department for their insanitary condition. During the year Lady Willingdon had started a scheme for the improvement of the condition of women during confinement and the care of children and in order to endeavour to reduce infantile mortality in the city a Maternity Home had been established. For the last 12 years the Association had also been carrying on an active campaign as regards the distribution of literature and leaflets which had been distributed by thousands during these years and had now been reprinted in book form and were being sold at nominal prices. Now that the Sanitary Institute was properly located every effort would be made to create a demand for improved sanitation in the Presidency and in the Native States and similar institutions had been started at Baroda, Dharwar, Belgaum and Broach. When Sanitary Associations had been organised in various Native States, Local Boards and Municipalities in the Presidency and elsewhere they might be able to start a sanitary journal for India for which there was a great need. Soon after the war it should be the aim of the Association to organise an International Sanitary congress in Bombay with an Exhibition of the most modern sanitary appliances from all parts of the world. Surgeon General Lyons who presided over the meeting commented on the good work which was being done by the Association and the usual resolutions which were passed included a special vote of thanks to Dr. Turner for his valuable work for the association. It is proposed to have an oil painting of Dr. Turner hung up in the new Sanitary Institute in appreciation of his untiring work on behalf of the Association.

The Anti-Tuberculosis League.

The other meeting which was held also under the presidency of the Surgeon General was of the King George the Fifth Anti-Tuberculosis League which came into existence two years ago when Mr. Ratan Tata made his generous gift in order that tuberculosis in India might be better combated. This was the first meeting of the League held since its inception so that the report of its work presented by Dr. Choksi who is the Joint Honorary Secretary with Dr. Turner covered a period of two years and two months. During this period over two thousand patients were treated at the dispensary twenty-five per cent of whom were suffering from various manifestations of tuberculosis. Children of thirty Primary Schools were inspected and lectures delivered by the Medical Officer. Health Visitors paid over two thousand domiciliary visits and explained to the people the dangers attendant on close contact with consumptive cases and how to guard against consumption. The Information Bureau had supplied information to twenty towns in India and the beginnings of a museum and a reference library had also been made. Financial response by the public had been greatly disappointing and an appeal was made for more adequate support. Small and isolated efforts are practically useless: co-operation and co-ordination between all those concerned with the welfare of the people are a bold comprehensive policy in dealing with tuberculosis. It is to be hoped that with the impetus now given to the problem of tuberculosis by Government concerted efforts will be put forth to evolve and adequately to support it. Surgeon General Lyons said he regretted the apathy towards the subject of tuberculosis which existed in the Presidency and hoped that the next year would show improvement in the interest taken by the public in the work of the League.

Two Bombay Europeans Granted Commissions

BOMBAY, May 3.
Two well-known members of the Bombay Volunteer Rifles were granted commissions as Second Lieutenants and gazetted last week. They are Messrs. H. P. T. Lattey, Solicitor, and A. W. Walker, of Messrs. Cox and Co. While Mr. Lattey was a member of the 1st Bombay Local Corps and London a well-known figure at golf tournaments.

TELEGRAMS.

The Mail Steamer.

BOMBAY, May 3.
This week's steamer, the "Salsette," which brings the outward mail of the 17th April, is expected to arrive in Bombay at 6 A.M. on Friday next, the 7th instant.

Marwadi Vidyalaya in Bombay.

BOMBAY, May 3.
Seth Ramnarayan of Harnand Ray Ram Narayan and Seth Dungsari Das of Ramachander Dungsari Das have contributed 6 and 5 lakhs respectively towards the construction of a Marwadi Vidyalaya in Bombay. The building is estimated to cost 4 lakhs.—(Censored.)

Bombay Mails in London.

BOMBAY, May 3.
P. and O. Steamer "Mongolia" which was connected with the "Salsette" which left Bombay on the 10th of last month arrived in London yesterday the 2nd instant all well.

The "Loyalty" Arrives in Bombay.

SIMLA, May 3.
The Hospital ship "Loyalty" arrived in Bombay to-day from Suez bringing sick and wounded soldiers.

UNITED PROVINCE.

An Appeal Against Sentence of Death.

ALLAHABAD, May 3.
Debi Singh and five other Jats who were sentenced by the Sessions Judge to death for the murder of the Patwari Ali Ahmed by shooting him has appealed to the High Court against the conviction and sentences. It is alleged that Patwari was riding along followed by his servant when Debi Singh fired and killed him. The other five accused were seen with Debi Singh immediately before. The Sessions Judge held that Patwari was not killed by a stray bullet but had been deliberately shot.

PUNJAB.

A High Court for Punjab.

Proposal Rejected.

LAHORE, May 3.
The "Punjabee" learns from reliable source that the Secretary of State has rejected the proposals to raise the Chief Court at Lahore to the status of a High Court.

SOUTH INDIA.

The Nilgiri Volunteer Rifles.

Governor's Speech.

OOTACAMUND, May 3.
H. E. the Governor inspected the Nilgiri Volunteer Rifles of which he is the Honorary Colonel on the Hobart Park grounds this afternoon before a large gathering of spectators. The weather which looked very threatening fortunately kept fine till the review was over. The men paraded about 200 strong with band. A Company was formed up under Captain Wapshare and Second Lieutenant Marsden. The Lovedale and Coonoor Cadet Companies were under 2nd Lieutenant Argyle Saxby and C. Company which arrived by train from Coimbatore paraded under the Second Lieutenant Blackwood. Three Companies were formed up in the line in command of Colonel W. Ward, V. D. and the Adjutant, Captain A. E. Fitzgerald, East Surreys was also present. On arrival His Excellency who was accompanied by Major Allanson and Mr. Gasson, A. D. C. was received by General Phayre, C. B., Captain Hamsley, A. D. C. and Captain Julius. The men presented arms and the band played. His Excellency then inspected the rank and file and staff and spoke to a few of the men amongst whom was Volunteer Jackson an ex-soldier who saw service in the Zulu Campaign of 1879. His Excellency next addressed the men as follows:—Colonel Ward, officers and men of the Nilgiri Volunteer Rifles:—It has given me great pleasure to come and inspect you this afternoon particularly on this occasion because I am able to congratulate you on the very excellent and practical work that you have performed. It has been given to you as well as to numerous other Corps to show the value that the Volunteer Force is to the Indian Empire and that you do form a valuable second line to our regular army. I understand you were mobilised for military duty at the end of October and that 10 officers, 129 volunteers and 124 Cadets responded to the call. The Corps did all the garrison duties at Wellington for about three weeks and also served continually at Karteri for three months guarding the approaches and works connected with the Cordite Factory. I have heard from General Hamilton who is now on field service in the Persian Gulf and lately Commanding the Southern Brigade as well as from many other sources, how well you carried out those duties in spite of rough weather conditions and how every man did his work with keenness and ability. You can feel that at a very critical period your Corps has played its part and played it well and I understand that you wish to commemorate this. It has been suggested that you should add to your crest a motto and I may be allowed to, I am going later to propose one. Colonel Ward, Officers and men of the Nilgiri Volunteer Rifles, I thank you warmly on behalf of my Government for the assistance you have given and for the splendid way in which you have replied to the call of duty which has meant hardship, inconvenience and interference in many cases with private interests."

A Police Officer Pinned with a Medal.

His Excellency afterwards presented Long Service Medals to the following members:—Captain J. H. Wapthav, Sergt J. A. Everett, Reservist R. H. Rolfe and volunteers A. E. Irvine, R. N. Smith, A. Stokoe and W. Collins. His Excellency next performed the pleasant duty of presenting the Indian Police Medal to

TELEGRAMS.

Sergeant Daniel Reilly of the Ootacamund Police. Before doing so His Excellency remarked:—Sergeant Bailly was born at Cork, Ireland in 1846 and he enlisted in the British Army Prince Alberts Light Infantry, now the Somerset Light Infantry, in June 1868. He served in Malta in 1878 and came out to India the same year. In 1883 he went to Burma and in 1885 took part in the Burmese War for which he has obtained a Medal and Clasp. In 1892 he left the Army after 24 years service and has since served in the Madras Police. He has now put in 46 years faithful duty under the Crown without a single defaulter entry against him. He was specially selected for duty in Madras during the visit of H. R. H. Prince of Wales in 1906. He was specially selected for duty in Madras during the visit of the Viceroy in 1913 and for special duty at the Delhi Durbar in 1911, when his services were specially commended by H. E. the Governor at the inspection of the contingent in December 1911. He was awarded the Durbar Medal in 1912. In 1914 soon after the outbreak of the war he asked to be allowed to serve with the Nilgiri Volunteer Rifles at Katari and for two months proved himself the most cheerful and efficient member of that force so that he was promoted to the rank of Corporal. I am sure you must be proud of his acquisition to the Corps and I have very great pleasure to pin this medal.

General Phayre shook hands with Sgt. Reilly and congratulated him. Mr. Wille Burke was on the scene and took several photographs.

Telegraph Notice.

MADRAS, May 3.
With effect from Eighth May the Registration Fee of Eight annas at present charged for Inland Telegrams in authorised Commercial Codes will be abolished.

A Movement to Improve Kannada Language

BANGALORE, May 3.
We learn by telegram from Bangalore that Mr. H. V. Nunjundayya, Senior Councillor of Mysore State, yesterday afternoon opened the first annual conference connected with the improvement of the Kannada language and literature. He delivered the inaugural address, lasting about two hours, pointing out the danger of the deterioration of a language which is spoken and written all over Mysore and extensively in the Deccan. The Maharaja of Mysore, among others, telegraphed sympathy with the movement.

Coonoor Items.

COONOOR, May 4.
Yesterday afternoon Sir Frederick and Lady Nicholson gave a Garden Party to meet the Maharaja of Travancore at which the whole of local society were present. There were various outdoor games including Badminton, Croquet, etc., The distinguished visitor moved freely with those present. The Maharaja of Cochin who is spending the summer here paid a visit to the Maharaja of Travancore. To-morrow the Maharaja of Travancore goes to Ootacamund to visit the Governor of Madras.

During his sojourn in Coonoor the Maharaja of Travancore accepted the proposal of the Committee members of the Coonoor Club to become a distinguished visitor at that institution.

The annual Tennis Tournament at Coonoor which opens on the 10th instant attracted large number of players including several Indian Champions who took part in the All India Tournament held at Madras.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

Sir J. French's Despatch.

LONDON, May 3.
Field Marshall French reports that on the evening of the first May the Germans attacked hill 60 and yesterday evening delivered an attack in the neighbourhood of St. Julien. Both attacks were repulsed. We lost no ground and inflicted heavy casualties on the enemy in spite of the use of gases emitted from tubes in trenches and specially manufactured shells. One of our aeroplanes yesterday afternoon chased a taube to within rifle range of our trenches fire from which brought it down.

Trawlers Sunk.

LONDON, May 4.
TRAWLERS.—"Mercury" "Maraban" and Sunray "have been sunk by gunfire from a German submarine." The Crews were saved.

The Crew of the Norwegian six thousand Steamer "American" have been landed at Newcastle. She was torpedoed in North Sea and sank in two hours. The crew were thirteen hours in boats and were picked up by the Norwegian, mail packet, Sterling". The German submarine fired two torpedoes at the "Sterling" but missed and then pursued the vessel.

The "Sterling" was eventually allowed to proceed.

Prize Courts award.

LONDON, May 4.
A telegram from Berlin received in Amsterdam says:—The Hamburg Prize Courts have awarded indemnities to the Owners of a number of Dutch trawlers seized by the German warships.

దక్షిణాఫి కా వివాదము.

ఇండియన్ ప్రింటింగులకు ఇటుల వ్రాయును:-

మనదేశమున నున్న వాసులములకు నేనయ వ ములకు తక్కువైన శృంగులము లొక్కటొక్కటిగ నడ లింపబడుచున్నది. ప్రాముఖ్యముగా నట్లు వారకు భేదమును పొందించుట ఇటీవల లొంగిపడెనది. ప్రాముఖ్యముగా నెక్కు భారతీయులను పట్టుకొని రక్షకభటుల కప్పగించు చుండెడివారు. ప్రాముఖ్యముగా నెల్లవారికొరకు మాత్రమే నడవ బడుచుండిన గంధి మహాశయుని అత్యంత క్షేమి పరిపూర్ణముగ చనిచూచిన మనభారతీయు లిట్టి యవమానమును సహించి యుండువారు గారు. నానాటి కివివయమును నానాశనము 'హెచ్చుసాగెను. భారతీయులు నోవనానిలుగా నాంగ్లేయు లకు బాసటయైకొనినది వారితో సమానముగ పోరుటకును సమానముగ వినుతిగాంచుటకును పనికివచ్చి! కాని దక్షిణా ఫ్రికాలోని ప్రాముఖ్యముగా మాత్రము భారతీయుల పాద కనబడ గూడదు. సాత్విక నిరోధములు ప్రాముఖ్యముగా పొందింపబడుచున్న ఈగడ్డ భేదమును గూర్చి శ్రద్ధపున్నుకొన సాగి. దానిసందర్భమున కొన్నికార్యములు విరామము తీసుకొని దక్షిణాఫ్రికా ప్రాంతముల వానిని విమర్శింపకు నట్లుట తటస్థించినది. దక్షిణాఫ్రికాలో సకలముల ని పిలువబడు తద్దేశముల జనులకును మనభార తీయులకును ప్రాముఖ్యముగా ప్రయాణము చేయు స్వా తంత్ర్యము కలదని ప్రాంతములను తీర్మానించి. ఇందుకు వ్యతిరేకముగనన్న పురపాలకసంఘమువారి నిబంధనము చెల్ల దని తీర్మానించి. అటులతీర్మానింపబడుటవలన భారతీయుల కును అన్యాయభందములూని వారికందరికిని ప్రాముఖ్యముగా ప్రత్యేకముగకొంత స్థలమునుగాని ప్రత్యేకముగ కొన్ని బండ్లను గాని నేర్పరచుటకు సంఘమువారి కధికారమునగును మరి యొక నిబంధనమును చేసి.

భారతీయులను అన్యాయభందములను గూడ నేక మైకవిషయమున సంఘమువారికి మనపులనంపుకొని. కొందరు పాశ్చాత్యులుగూడ పీరియడల సానుభూతిని గలిగియుండి. కాని దక్షిణాఫ్రికాను అసహ్యకారియును గాదు. సంఘము వా గీనూతననిబంధనలను చేసి పరిపాలనయనుమతిని గోల్పోయి పంపి. ఈ మాతన నిబంధనవిషయము లాగ్రముబండ్లతో పని చేయుచున్న యద్యోగు లెవరు గాన వారు భారతీయులను బండ్లలో నుండి గెంటివేయసాగి. ఇది ఇటుల జరగగూడదు గాన భారతీయులయందల కొందరు ప్రాముఖ్యముగా నెక్కువలను చున్నారని ప్రాముఖ్యముగా సంఘమువారికి తెలుపబడెను. మరల గందరగోళము కలుగకుండ చేయుటకు రాజీనామా క్రింద బండ్లకు వెలుపల వై భాగమున గీ యెచ్చి ప్రత్యేక ముగ నల్లవాటికి వదలబడుట కంగీకరించి. కాని, మరల భార తీయులను నుండి నెక్కు రాగ బండికివచ్చాడు వారి నాటంక పరిచి. అతడు నాకట్టి స్వాతంత్ర్యము కలదని చెప్పినను విక వా రతనిని పట్టుకొని పోలేన స్తేషముకు తీసికొని వెళ్లిరి. కాని స్తేషములోని రక్షక భటాధికారి యతనిని విడిచి పుచ్చి ఇట్టి సందర్భములలో మీరు నల్లవారిని పట్టుకొనరాదని రక్షకభటుల కాజ్ఞాపించెను ఒకభారతీయుని వారు కఠినముగ బాధించి. అవిషయమున సభియోగము తెబడినది. వ్యాసు సోనవర్య లికుండు తెలియగలవని "ఇండియన్ ప్రింటింగు" పత్రిక వ్రాయుచున్నది. "మానవులందరు సంతోషములాడువాచే. అందులో భారతీయు లందులకు వెట్టిడిచేరు" అని ప్రాశ్న వాలు దొరతనమువారి యుద్యోగి యొకరు నుడిచి: దానినిగూర్చి భారతీయుల స్వాతంత్ర్యములకొరకు పోరుచున్న వీరపుంగవులు నో చ త్రవలసినవారైరి. ఇట్టి యపభ్యాసిన భారతీయులు సహించజాలరు గాన వారు తమకుగల సాధనములనుపయోగిం పసాగి. అంతట వాయుద్యోగి క్షమాపణ కొరవలసినవా డాయెను. "నేనటుల ననుట నాతలంపుగాను మానవులందరు సంతో షమువారులే యందుగుగాని ఈమధియోగమున నీభారతీయు లసత్యవాదులని ప్రత్యేకమింకలకు సంబంధించిన వానినిగూర్చి మాత్రమే నేనంటినని" యాతడనెను. ఆయభియోగమునకు సంబంధిం క భారతీయు లసత్యమాడినట్లు ఋజువైనదట. దక్షిణాఫ్రికా 'ని సాశ్చాత్యు లవలనున్న భారతీయుల పట్ల కొంత స న కలిగి యున్నారని ఈ నిదర్శనముల వలన తెలియగలదు. వింతయగు నిట్టి వి ి యమును మా పు టకు రణరంగ మున భారతీయులు యా పు చున్న యప్రతిపక్షపాపము కారణమొకక మరల సాత్విక నిరోధము కలుగునను శంకకారణమొ కనుగొనటకు మాకు క్షమాచాలములేదు. వారు విషయమును చూపుచున్నారు. శత ఘ్ని కాముఖమునైనను రాజ్యతంత్ర్యుని లేఖనముఖమున న్నయినగూడ నిలుచుటకు భారతీయులు జం కు వారు కారని వారు గ్రహింపగలుగుటయే దీనికి కారణము.

చంద్రహారము.

[చింతా శంకరదీక్షితులు.]

(నాల్గవ ప్రకరణము.)

ఒకగంటలో విశ్వనాథమును, నారాయణదాసును, కొండకును బంగారుసెట్టిగారియిల్లుజేరిరి. గృహమంతయు విచారముననుగియున్నది. వేటుగా మేముకచింతనవరములేదు. ఉద్యోగమున బ్రవేశించిన మరుచటిదినమునకే, అఖేను కాకత ములను పోగొట్టుకొనిన గుమాస్తాయొక్కచృదయ! మెట్లుండునో వానిగృహమట్లున్నది. వివాహమైదుదినములు జరిగిన కాక, పెండ్లిమారునియింటికి గృహప్రవేశమునకు తరలిసా పుటకు పూర్వమే, వ్యాధిపీడితుడై చాత్రుగా నాతడు మరణించు నాగృహమెట్లుండునో, బంగారుసెట్టిగారిగృహమట్లున్నది. అంటావ్యాధులచే నొకరివెనుకొకరు పరిశోజులగతిం చకపూర్వమే, విదారుకురుపోయిన గృహమెట్లుండునో వానిగృహమట్లున్నది. దానికి కారణము తనవ్యాపారమునకును, మర్యాదకును, జీవనమునకును భంగముకలుగు యటుండ, తనకుమారుడెట్టిపనినిోనవ్వియున్నాడని, నమ్మియున్న సెట్టి గారి చృదయమే!

వచ్చినవిశ్వనాథమును దాసుచూచి, సెట్టిప్రక్క గూర్చుండియున్న సీతమ్మలేచి నిల్చుండెను. తనమేనమామను నైర్య ముపదేశంపగల వాక్యముతో నామె యూరడించు మిండెను. పీరలనుచూచి, యామెమొగమించుకవికనింప,

"మామా! వీరేనా, నువ్వని రక్షించుతామన్న వారు? ఆయ్యా ఈకష్టమునిష్కారణం ప్రాప్తించినది. మాభావజగ న్నాధనిరపరాధిని వాకు గట్టినమ్మకముండి. ఎంతచెప్పినా, నూమానువినకుండా, వాడిని, పోలీసువశముచేసాడు. వాడిని రక్షించరా? అనిదైన్యముతో, శేషుకొనెను. బంగారుసెట్టి లేచినిలుచుండి, వారలను కూర్చుండబెట్టి, తా ను గూ డ కూర్చుండెను.

"అమ్మా, నాశక్తివంచనలేకుండ, పనిచేస్తాను. జగ న్నాధమీపనిచేసి ఉండడని నాకుమా డా నమ్మకముండి" అని విశ్వనాథమునెను. సీతమ్మమొగమున నిండుక సంతోషమును, కౌంటిల్లభయమును నుదయించెనని మాత్రమాయు త్తరము నొసం గి. తక్షణమునే, విశ్వనాథముగ్రహించెను. సీతమ్మకునుమారు పురుషునిదేండ్లుండును. మొగ మా రోగ్యమును దెలు పుచున్న ను న్నాధ మును నేడియో బరు పున్నట్లు మాత్రమిం చుకగ న్న యుచుండెను.

విశ్వనాథము సెట్టి వెంటబెట్టుకొని, ఇంట్టివాల్లుయూ లలను తిరిగి, ఆయాసంగతులనెల్లగ్రహించి, దాసును బంగారు సెట్టితో నాతడు తర్వాతగృహ గూర్చుండియున్న స్థలముననే గూర్చుండబెట్టి ఆత డావొడ్డిని, వంటకసారాను బోక్షింపఁ బోయెను. ఆ వెనుకటి సాయంకాల మించుక కర్పించుటచే, విశ్వనాథమును, దాసును, తెల్లవారుయూనున నమలాపుర మున బయలుదేరిరిని చెప్పట ముజుచితిమి. దాసు, సెట్టితో గూర్చుండి, ఆయాసంగతులను ముచ్చటించుచు, కాలక్షేప మొనర్చుచుండెను.

విశ్వనాథము వంటకసారాప్రక్కనున్న కిటికీను పరి షీంచెను. అందొక కిటికీ వానికొక విచిత్రచర్య నగవలచు చుండెను. ఎకరో దానిగుండా రాత్రియందు పోయియుండి రని, ఆరపోయిన యనుకయంతుగల పదచిహ్నములు తెలుపు చుండెను ఆబాడనుబట్టి ఎకరో ఒకసారిచచ్చినట్లును, మగిడి పోయినట్లును కనబడుచుండెను.

ఆతర్వాత నాతడు తిరిగివొడ్డిలోనికి బోయెను అకటికి క్రింద పదచిహ్నముల నాతడు బాగ్రతగా పరిశీలించెను. ఆ ప్రాంతములయందున్న వివిధములైన పదచిహ్నములయందు విశ్వనాథ మతిప్రయాసమునై రెండింటిని గుర్తించెను. అం దొకటి కిటికీనుండి యొరికిపోయినప్పు డున్న గుల్తులు పరు నెత్తుకొనిపోయినవాడని. యాచిహ్నములయందు, ముంగటి వ్రేల్లు లోడుగా దిగియుండుటచే నాతడనుకొనెను. అప్రక్క నే, తిరిగి యా పదచిహ్నములే నింపాదిగా వచ్చినవాడని తెలుపుచుండెను. మఱికొంచెము పరిశీలంపగా నేటికాబాడ వాని కంటబడెను. ఆపురుషుడు (భద్రాత్రుల' బోడులొడుగు కొని యుండునని విశ్వనాథము నిశ్చయించుకొనెను. విశేష మున్నట నామనమృత: నిర్భయించెనని, చిహ్నములయందలి కదలికవలన గ్రహింపవగును. అబోడుబాడ ననుసరించి, విశ్వ నాథము దొడ్డిసంకెయు తిరుగగా, పురువులప్రక్కనున్న ప్రదేశ మున మఱియొక విధమయిన నాటకమాడబడిన ట్లాతుకంట బడెను. ఆ బోధుగల మనుష్యునకును, బోడులేని మఱి యొకరిని వివాదము జరుగగా నిర్వహను పోట్లాడుకొని

రని యా చిహ్నములు తెలుపుచుండెను. అచ్చటచ్చ నెత్తురు బొట్టులు కూడ పడి, ఎండియుండెను. ఆబాడ, నాతడు బాగ్రతగా పరిశీలించినర్వాత నాబో డుగల పురుషుని బాడను తిరిగియనుసరించెను. దొడ్డిగోడ కట్టకును, ఆపురుషుడు చర్యత్తుకొనిపోయి గోడముకి వైకేనే నని గ్రహించెను. గోడయొద్దకుడ రెండుమూడుర కపుబోల్చెం డిపడియుండెను. పిదప నాత డాపొట్లాటజరిగిన స్థలమునకును, దెంచి, ఆరెండవవాని బాడ ననుసరింపగా నయ్యది, వంటక సారా ప్రక్కనున్న కిటికీ దగ్గరకేవానిని తీసికొనిపోయెను. సంతృప్తుడై విశ్వనాథమింటిలోనికి పోయి బంగారుసెట్టితో తన మేనకోడలి నొకసారి పిలువనలసని చెప్పెను. సీతమ్మ కూడ ఆరదించెను. ఆమెపై సతిత్రిక్షును గా చూచి విశ్వ నాథము—

"నిన్నరాత్రి మీ అసిరికోసం వచ్చినది, కుంటిమనిషి యేనా? అనిప్రశ్నించెను. వంటకసారా ప్రక్కనున్నుడుదగ్గర నాబాడలను గూడ విశ్వనాథము పరిశీలించెను, రాత్రి సీతమ్మ చెప్పిన యంశము మాత్రము నిజమే యని చదువరు లెరుంగ నగును. సీతమ్మ దిగ్భువుజెందెను "బోను, వాడే" అనియు త్తర మిచ్చెను. విశ్వనాథము చంద్రహారము నొకసారి తెచ్చుని సెట్టి నడిగెను. సెట్టి, దానిని తెచ్చినతర్వాత, విశ్వనాథ మందు కొని సెట్టితో ఆయ్యా, ఆప్రక్కమీరు పుచ్చుకొండి, ఈప్ర క్కనేను పుచ్చుకొంటాను, బలంకొంటిలోలాగుదాము" అనెను సెట్టి ఆశ్చర్యముతో "అయ్యా! ఆపవనద్దు" అని బ్రతిమాలు కొనెను. విశ్వనాథము తానేదానిని లాగ జూచెను. బంగారు తాపటము బలముగా నుండుటచే నయ్యది లొంగకుండెను.

"అయ్యా! నావ్రేళ్లు చాలబలముగా నున్నా దీనిని వంచలేకపోయాను. దీనిని లాగడాని కెంతో బలముండాలి. విరిగితేకుపాకీకన్న వెద్దవచ్చుడగుతుంది. మీపడకగడ్డప్రక్క నింతశబ్దములే మీకు మెలకువరాదా? లేకపోలే. మీకుమా రుడెచ్చటికో తీసికొనిపోయి విరుగగొట్టి, మిగిలినదానిని, తాను పట్టుబడుతానన్న భయంలేకుండాచచ్చి, మిగిలినదానివెల్లాదా?

సెట్టి మాటాడలేదు. విశ్వనాథము పోవుటకై లేచెను.

మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము.

ఇటీవల అతిమురులో జరిగిన మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యా లయ సంఘమువారి సభలో విద్యార్థికులకు మహమ్మదీయ ప్రముఖులు కొందరింటుల నుడిచి. "దొరతనమువారు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున కొసంగిన నియమముల ననుసరించి మనము మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమును ఏర్పరచుట నిష్ప్రయోజ నము. హిందువులు విద్యావిషయమునను భవవిషయమునను జనసంఖ్యయందును మనకన్న శ్రేష్ఠులుగానున్నారగాన వారు విశ్వవిద్యాలయంతె వ్వవిషయక పరిపాలనమునుసాగ్చి ఏకీభావ మతో నుడిచిన నుడువులు ప్రజాభిప్రాయముగ పరగణింప బడును. కాన సెట్టి యభిప్రాయమును ప్రభుత్వోద్యోగులు పూర్తిగ త్రోసివేయజాలరు. మహమ్మదీయుల స్థితిగతులు కేవలము భిన్నముగనన్నవి. మనకువలయుగ నుండదిన సుక్ర మును ప్రజాభిప్రాయము లేదుగాన మన మానియముల ప్రకారము మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము నేర్పించినచో నది నాను మాత్రము నకు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ మనిమించుకొనునేగాని క్రియకు ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనమే ప్రబలముగనుండును" అని సయ్యకు మున్నెను ఇషముగారు నుడిచి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణసూత్రాలలోకనమా త్రముననే యథాంశముగ పరిపాలనాధికారమంతయును ప్రభు త్వమువారి యధీనముననే యున్నదని తెలియకపోను. పెద్ద యుద్యోగులు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకుగూడ సెట్టి యుద్దేశ్యమునే ప్రధానముగ చేసికొని కాసనమును నిబంధన లను ఏర్పరచెదరు. ఈకారణముననే నేను విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు కేవలము వ్యతిరేకుడనుగా నున్నానని మానని యులగు బిన్నాగారు నుడిచి.

హిందూవిశ్వవిద్యాలయ కాసనమునందలి నిబంధనలు అపాయకరము లగుటయేగాక హానికరములుగ నూడనున్నవి. రాజప్రతినిధిగారికిని దెప్పి నెంటుగకర్తరుగా రికిని ఒసంగబడిన అధికారము లావిశ్వవిద్యాలయాధిపాన. దేశతా పాదములకు తగున్నుబడి స్వర్గరజిత శృంగులములై యున్నవి. మరివికారణము ననుగాకన్నను ఆత్మీయతార్థగోరవమేయైనను మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమువారట్టినిబంధనల ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింప నంగీకరింపరని మహారాజు హతు గారు నుడిచి.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు వరమామృతము.

అంజనము ప్రయోగము తమిళనాడు ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే. శలనోష్ణలు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు నొప్పులు, కీళ్ల పోట్లు, పక్షవాతము, వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి అమృతమవంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రెంకో స్ట్రీట్, బొంబాయి రోడ్, 6, తంబుస్సెట్టి వీధి, మదరాసు.

వనోదధి సారాపరిల్లా

ఇది దేహమనందబుట్టు శత్రుగుండలను మరయు కల చర్యకోగములను బాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు, పాతవాయోపుపోట్లు, రసపొట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇదిచర్యమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికంటె వులకు పుష్టినిగలిగించును. శత్రుగుండల కుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును. ఒక సీసాముందు వాడిన తోడనే శరీరమునకు సుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా బెల రూ. 1-4-0. వస్తువుమందు:—ఇది చర్యమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లీ (తాగు బడు ముందు) వాగవల్లీలెలమూ పైపూతకు మందు. ఈరెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0. డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪, ఫనస్వాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No, 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

క్రొత్తకిని అనుసరించి చేయబడినది. కామినియా ఆయిల్.

ఏ స్త్రీలకు తమ వెంట్రుకలు సుందరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలె నని, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకారణము కల్గి రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నారు. ఈసంగతి స్త్రీలు అలోచించవలయును. ఈ కామినియానూనె మూలికలనుండి నూతన సంశోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాల్చు పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు చాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నున్న గ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యార్థులకు ఒక వరదూపమైయున్నది. ఊరుపేజ తెలియని యెటుంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియాతైలము తెలిసియేయున్నది దానిని తెలియనివాడొక్కడనులేదు. అది వెంట్రుకలకు నిగనిగలాడుకట్టి సహజమయిన గల్లెమెలుగు కలిగించి శరీరమునకు చువవట్టింది మెదటికి క్రొత్తసాంపునుగార్చి మిక్కిలి యింపయ సువాసన మిక్కిలముగా కలిగి యుండును. ఇదిఅన్నిటికంటె ఎక్కువయుగుంటున్నట్టి మైనూరునందు ఒక బంగారువలెకనును, అలవోబాను కప్పుప్రదర్శనమును ఒకయోగ్యతా ప్రతికయు నొసంగియున్నది. మతియు మేముకోరకయే వేలకొలది యోగ్యతాసాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియాతైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్తాంపు

కంపెనీయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 మూడుసీసాలకు రూ. 2-10-0 ఐ. పి. ఖర్చులు చేరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ. మద్రాసునందు (వతి చిల్లరదు కాణములలో దొరకును.) డ్రగ్గిస్ట్ ఆండ్ కెమిస్ట్రీస్, నెం. 158 బామా మసీదు, బొంబాయి.

బేగం సాహి స్టాప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమము ను చెపుతలెక కుద్ధముగాను దుండు. చర్యము యొక్క ద్విభావమైన రంగును కాతని పోగట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకటే. వెల రెబిల్లెలు పెట్ట 1కి 1-0-0 ఐ. పి. ఖర్చు 4 అ. ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెనీ నెం 5 బందరువీధి మద్రాసు.

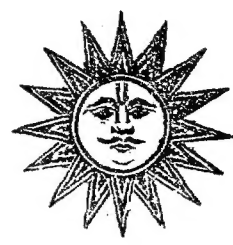
THE HOME HYGIENE. A practical Guide to Health. By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S. A useful book to parents, mothers, and youngsters. 200 pp. Price Rs. 1-net. CHANDRAHASA.—A Drama in English, By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada) A little Drama for young and old to Stage or read. Health and Strength Rules. By Dr. Sri Kam of Panjaub A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp. Apply to:— Hebbar Brothers. Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers. UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి. ఇది సంజీవినంటి ఒక వనమాళిక. ఇది మే మన పూర్వ కల ఆతిరహస్యపు బోవధము. దీనివలన మన కనుగొన గలయున్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. మూత్ర ద్వారములకు సంభించి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజునంటిది. రక్తమును శుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును, దేహమునకు బలమును కాలి నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములకు మొదలంటి నాశము చేయుటలో సంజీవనం టిది. "సర్వజీవన్" ఇది స్త్రీలు పురుషులు బాలరు వృద్ధులు అందరను సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు కలుగును. వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసరు జి. యస్. నాయుడు, (1-5-15) కలియుగ భీమ. బంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా ర్కము గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెల్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ, 21, హమ్మంబిడి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సొమ్ము తిరుగ నీయబడును. 100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0. పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము. సమృద్ధిమయిన మందులు యింకను కలవు. కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును. టవర్ అండ్ కో., (1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చుర్రకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్యసూచికలు. వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషల లోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు మాత్రము. ఇవి వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇవి తిరిగి వాణిజ్యము అభివృద్ధి కాజేరదు. ఇవిలేనిదేశము వాగరకదేశమని చెప్పుటకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతికర్తృడు, ప్రతిపక్షు నిగ్మాత్ ఒకరి కొకరికి, పట్టణములందును పల్లెలందును కష్టపులను కొని జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇవి దేశమం దన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన దాగ్గయొక్కయు, వ్యవహారముల నిందు నమోదుచేయుచు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగమంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న గూపేరు నిందు నమోదుచేయుచు కొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుట లేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగమంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆకొరికకు ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయుచుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబోవుచున్నాము. i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునందుగల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏబెంట్లు వగయిరానూచిక ఇదిఅన్ని దేశములకర్తక కార్యాలయములకు బంపబడును. ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేంద్రియా, యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామిక దేశములయందు దేశస్తువు యేకర్మాగారములందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటినినూచిక. మనఆంధ్రదేశముందు ప్రతివారికి తెలియుటకై తెలుగున ప్రకటించబడును. ప్రకటన చార్జీలు—పైజు 1/4 క్రాసు. పూర్తిచేజి రూ 12. 1/2 చేజి రూ 7. 3/4 చేజి రూ 4. 1/2 చేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరుసామాలా నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2వ నెంబరు నూచిక అనగా తెలుగుపుస్తకము సుమారు 700 పేజీలుండును. వెల అందరికిని సులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కావలయునో అన్నిప్రతులమాత్రమే వేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్థరథు రిబిష్టరుచేయించుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్వప్రముగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్థరథు ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొద్దికోజులలో చాలించడమవును. యీవిషయమై రేపు మీరు మరిచిపోవచ్చును గాన యీసూచికనే వ్రాసి మేముకలుగగలదు. త్వరపడుడు. చిరుసామా:— ఆంధ్ర నిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.